

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček. zavodit: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Napad na Finsko in skandinavske države

Sovjetski napad na Finsko je sprožil malodane po vsem svetu vznemirjenje in ogorčenje. Gotovo najbolj pa se je polastilo razburjenje prebivalstva v Skandinaviji, tako na Švedskem in na Norveškem kakor na Danskem. Pri tem vzbujajo pozornost, da se vznemirjenje ne širi samo med prebivalstvom, zlasti med mladim svetom, ki prireja demonstracije ter se zbira v prostovoljce za pomoč za Fince, a tudi za lastno domačo armado. Vznemirjenje je prešlo tudi v uradne kroge in zlasti na Švedskem so poklicali pod orožje znatne rezerve in v velikih mestih pripravljajo že vse potrebno za eventualno evakuacijo.

V Skandinaviji jemljejo potem takem stvar zelo resno in računajo z možnostjo, da se konflikt ne ustavi na mejah Finske, marveč da poseže še dalje. Pri tem se pojavljajo tudi bojni klici, ki pozivajo, naj gredo vsi Skandinavci na pomoč Fincem, češ da s tem povečajo lastno obrambo, ki more sedaj računati z večjo verjetnostjo na uspeh nego kasneje, ko bi imela opravka vsaka država zase s premočnim nasprotnikom. Komaj je mogoče misliti, da bi imeli ti klici odmeva v uradnem zadržanju vlad, kajti vse skandinavske države skupaj s Finsko vred imajo komaj nekaj malega več prebivalstva kakor sama Jugoslavija. Tudi ako bi se udeležili svojega podjetja Fincem v pomoč vsi Skandinavci, bi pomoč najbrž ne bila dovolj izdatna, ne samo zaradi številčnega razmerja, temveč tudi zaradi ogromnih razdalj, ki jih je treba tu upoštevati in ki bi se uveljavljale kot velik faktor same po sebi.

V Skandinaviji bojazen pred Rusijo ni nova. Obstojala je prav krepko že v carski dobi. V časih, ko je Finska tvorila del carske Rusije, so ruski granicarji stali tako ob švedskih kakor ob norveških mejah. Prav s teh meja ni daleč do obale širokega Atlantskega oceana, od znamenitih severnih norveških fjordov, ki se odlikujejo po tem, da so vse leto brez ledu in nudijo v bogati izbiери one podnebne prednosti, ki jih imajo ruski sever samo v Murmanskju. Že v predvojni dobi je nastal v skandinavskih deželah strah, da se bo nekega dne v ekspanziji velike Rusije pojavila tudi težnja, poti preko teh norveških gora do atlantske obale. Ta bojazen se je zdelala tem bolj upravičena, ker gre tu za jako majhno poseljeno ozemlje. Odkar se uveljavlja sovjetska ekspanzivna politika v Baltiku, so se obnovile vesti, da meri sovjetsko stremljenje tudi čez Norveško. Ponovno se je v tej zvezi imenovala luka Narvik, češ da predstavlja cilj sovjetskih ekspanzivnih prizadevanj. Da je bojazen upravičena, so utemeljevali z navedbami, da šteje vse severno norveško ozemlje, ki bi pri tem prihajalo v poštev, samo okroglo 150 tisoč ljudi.

Nič manjša, nemara še večja je bojazen na Švedskem. Strah med Švedi je še bolj kompliciran narave. Saj so se pojavili glasovi, da se je Švedski bati pritiska od dveh strani, ne le od sovjetske, marveč tudi od nemške politike. Naslanjajo se ti glasovi na težave, ki jih povzroča gospodarsko sodelovanje z Nemčijo, na komplicacije s švedsko plovo v Baltičkem morju, pa v najnovejši dobi na polaganje plavajočih min v švedskih vodah. Švedska se boji bodičnosti za primer, da se sovjetska pomorska in zračna bojna sila zares ustali na finskem obrežju, na polotoku Hangö, pa na Aalandskih otokih. Zakaj od tod je na primer do Stockholma komaj sto petdeset kilometrov. Povrh se na Švedskem boje, da bi hotela Sovjetska unija svoje težnje po Narviku uveljaviti preko severnega švedskega obmejnega ozemlja, kjer je izpeljana železnica, ki veže baltičsko obalo z atlantskim obrežjem in ima tudi priključek na finsko in po njem na rusko železniško omrežje. A kar daje tem severnim krajem še poseben pomen, to so veliki železni rudniki pri Gelivari, ki spadajo med največje zaloge železne rude v Evropi in zalagajo sedaj zlasti Nemčijo. Tudi v tej zvezi opozarjajo na dejstvo, da so prav ti severni predeli silno redko obsejani, saj premore ves severni kos, ki se imenuje v teh zlih vesteh, komaj dobrih dve sto tisoč prebivalcev.

Ni pa samo strah pred sovjetskim stremljenjem po severnih švedskih in norveških zemljah, ki odloča v Skandinaviji. Danska na primer ni pri tem neposredno prizadeta, pa vendar je tudi tamkaj vznemirjenje prav tako veliko. Duhove je razburil pač strah pred prevlado nasilja v mednarodnih odnosih, saj se s tem prenaša obča nesigurnost prav posebno v ta mirni del Evrope, ki se je zdel še nedavno povsem zavarovan. Morda imajo neko vlogo še tajne informacije, ki jih ne morejo popolnoma puščati v nemar, odkar je iz angleških virov začelo prosevati, da so v Londonu že pred avgustom spoznali sovjetske namere glede Baltika. Pa še več. Skandinavsko solidarnost je v poslednji dobi postala konkretna stvar, ki je obsegala tudi Finsko. Na Finskem je še vedno

Finska v boju s Sovjetsko Rusijo

Zatišje na bojiščih - Večji spopadi so bili le na karelski ožini, kjer pa so se morale sovjetske čete po začetnem uspehu zopet vrniti v svoje postojanke

Oslo, 5. dec. j. (Norske Telegrambyro). V noči od ponedeljka na torek ter v dopoldanskih urah je bila aktivnost na finskih bojiščih minimalna razen na skrajnem severu ter na karelski ožini, kjer so bili živahni boji. Vreme se je zlasti v južni Kareliji znatno zboljšalo, dočim je v distriktu Pečengi še zmerom megleno vreme, od časa do časa s snežnim metežem. V distriktu Pečengi so dobile finske čete znatna ojačenja in so ustavile sovjetsko ofenzivo ter na nekaterih mestih prodre globoko v njegove črte. Morala finske vojske je odlična in visoko prekaša borbenost sovjetskih čet. Operacije sovjetske vojske so zelo težkocene tudi zaradi tega, ker so motorizirani oddelki, deloma zaradi snega, največ pa zaradi slabe vidljivosti popolnoma odpovedali. Tanki, s katerimi so Rusi izvršili glavne napade prva dva dni, se zdaj več ne prikažejo pred finskih obrambnih linijami. Tudi delovanje sovjetske aviacije je na severni fronti skoraj popolnoma izostalo.

Zelo močan je bil tudi danes pritisk sovjetskih čet na ožini v južni Kareliji. Ker se je vreme od ponedeljka precej izboljšalo, so poleg sovjetske pehote napadali tudi tanki. Rusom se je posrečilo na nekaterih krajih prodreti skozi sprednje utrjene točke Mannerheimove obrambne linije, ven-

dar pa so bili s močnimi finskimi protinapadi povsod potisnjeni nazaj, ter so se morali vrniti v prvotne postojanke. Pri napadih je mestoma sodelovalo tudi sovjetsko letalstvo, ki pa nikjer ni moglo odločilno poseči v boje.

Danes so na strani Finske tudi prvokrat nastopili odredi švedskih prostovoljcev, ki jih je sedaj v sprednji bojni črti 600.

Finska je danes službeno sporočila pristojnim mornariškim oblastvom, da so finski minonosci okrog Aalandskih otokov položili mine.

Vojaški položaj Finske zadovoljiv

Helsinki, 5. dec. s. (Reuter). V finskih vojaških krogih smatrajo vojaški položaj Finske slej ko prej kot popolnoma zadovoljiv. Sovjetska vojska je tekom 5 dni vojne komaj prodrla skozi ozemlje brez gospodarja, še do prvih postojank Mannerheimove utrjene linije.

Evakuacija Helsinkov, kakor tudi Viborga in drugih važnejših mest je skoro dovršena. Finska vlada se še vedno nahaja v Helsinkih.

Boji pri Pečengi

Vsi poskusi sovjetskih čet, da bi na skrajnem severu prebili finske obrambne črte, so se izjalovili

Oslo, 5. dec. s. Po poročilih s finske meje se pripravljajo na skrajnem finskem severu pri Pečengi odločilna vojaška akcija. Sovjetske čete se izkrcavajo deloma z vojnih ladij, deloma pa prodirajo po kopnem od Murmanske. Pa tudi finske čete so dobile velika ojačenja. Finci razpolagajo sedaj pri Pečengi z 20.000 možmi. Finska obramba se naslanja na dve obrambni liniji. Ena gre južno od mesta Pečenge ter so jo po večeršnjih sovjetskih poročilih sovjetske čete že dosegle. Druga linija finske obrambe teče ob norveški meji pri rudniškem mestu Salmijärvi. Sovjetsko poveljstvo ima menda namen potisniti finsko vojsko preko norveške meje.

Tri sovjetska letala so danes zgodaj zjutraj bombardirala mesto Salmijärvi, vendar je bombardiranje povzročilo le malo škode.

Včeraj so finska bombna letala metala zažigalne bombe na letališče v Murmanskju ter uničila več sovjetskih vojnih letal. Sovjetski vojni ujetniki, zajeti pri Pečengi, pripovedujejo, da so bili že tri dni brez hrane.

Helsinki, 5. dec. br. V področje severno od Ladoškega jezera je sovjetsko vrhovno poveljstvo poslalo sedaj še nekaj divizij vojaštva, tako da je tam koncentriranih že skupno 16 divizij.

Na skrajnem finskem severu je rusko vrhovno poveljstvo angažiralo tri sovjetske divizije, da bi zavzele Pečengo in prodre preko rudniških področij proti Rovaniemju od severa. Doslej so se vsi sovjetski poskusi za prodor pri Pečengi izjalovili. Civilno prebivalstvo je že davno zapustilo mesto in okolice. Finsko vojaštvo se brani z izredno hrabrostjo. Mesto je zagrajeno z nešteti barikadami in pastmi za tanke ter minami, tako da Rusi kljub novim napadom s ojačenimi silami Fincem ne morejo do živga. Z izredno hrabrostjo je davi četa finskega vojaštva onemogočila sovjetski poskus, da bi poglani v zrak edini most, ki veže mesto Pečengo s kopnim. Vsak čas je pričakovati, da bodo finske postojanke okrog Pečenge ojačene z 10.000 možmi, ki jih je poslalo finsko vrhovno poveljstvo iz Rovaniemja in drugih vojaških centrov v laponskih krajih na pomoč braniteljem Pečenge.

V borbah na področju ob Ladoškem jezeru so Finci včeraj speljali v past 50 ruskih tankov.

Borba do skrajnosti

Helsinki, 5. dec. br. Neuspeh akcije švedskega poslanstva v Moskvi je izrazil v vseh tukajšnjih političnih krogih veliko ogorčenje. Splošno naglašajo, da si je sedaj finski narod na jasnem, da se bo moral boriti na življenje in smrt. Finci morajo je trdno odločen nadaljevati borbo za svojo svobodo in bo zastavil vse svoje sile, da zadrži sovražnika na mejah. Že, ko so se med finskih vojaštvom razširile

blizu 350.000 ljudi švedske narodnosti, in sicer pred vsem meščanski in sploh premožnega sloja, ki ima tudi v kulturnem življenju še vedno jako veliko vlogo. Prav švedski element je seveda kakor nalašč prikladen za most do prave Skandinavije. Seveda se ne sme prezreti, da je tudi sicer finsko prebivalstvo po svoji veri, civilizaciji in vseh mnogostoletni tradiciji tesno povezano s Skandinavijo. Solidarnost, ki se sedaj izraža, je torej povsem umljiva in v vseh pogledih utemeljena.

Toda konkretno vprašanje, koliko bo mogla skandinavska solidarnost roditi praktičnih sadov za Finsko, je brez primere bolj komplicirano. V kočljivi celotni situaciji, ki vlada na severu, bi nemara prav uradna pomoč Finski sprožila plaz dogodkov, ki bi prinesel nemara ravno nasproten učinek od tega, kar bi taka pomoč nameravala.

dozdeven plebiscit in kajpak razglasila takšen rezultat, ki bi bil ugoden za Sovjetsko Rusijo.

Bojna spretnost Fincev

Helsinki, 5. dec. AA. (Havas). V pokrajini Saimi severovzhodno od Ladoškega jezera, so finske čete dosegle včeraj lep uspeh. V tamkajšnjih gozdovih so se v silnem mrazu vneli srđiti boji in so Finci na več krajih obkolili oddelke rdeče armade. Na karelski ožini so sovjetske čete prodre za nekaj kilometrov, poudariti pa je treba, da je njihovo prodiranje v tem odseku zelo počasno. Finci so tamkaj postavili mnogo zaprek in z neprestanimi napadi še bolj zadržujejo umik sovjetskih oddelkov.

V dosedanjih operacijah so Finci pokazali, da so zelo spretni pri postavljanju zasadb in vseh možnih zaprek. Razen spretno postavljenih min in jam so Finci že nekajkrat izmamili svoje nasprotnike v močvirje. Finski oddelki v karelski ožini so zelo maloštevilni, a tudi rdeča vojska ne more v tem delu fronte zaradi teren-skih razmer operirati z večjimi enotami. Nekateri nevtralni opazovalci mislijo, da v Moskvi niso načunali s tolikšnim od-podom, posebno pa ne z daljšo vojno.

Sovjetska poročila

Moskva, 5. dec. s. (Tas.) Štab leningrajskega vojnega okrožja javlja:

Tuje časopisje je objavilo, da so leningrajske čete v dosedanjih bojih izgubile 32 tankov in 16 letal. Štab kategorično izjavlja, da so vsa ta poročila popolnoma izmišljena. Ves čas vojnih operacij so sovjetske čete izgubile samo 2 letali, 2 pa sta zaradi slabega vremena izgubili orientacijo in sta verjetno padli na finsko ozemlje. Finci so v istem času izgubili 11 letal. Kar se tiče tankov, nismo od 30. novembra dalje izgubili nobenega in tudi nobenega ni zavela finska vojska.

Štab sovjetske baltičske vojske mornarice objavlja:

Tuje časopisje je poročalo, da je bila sovjetska križarka »Kirov« ob priliki demonstrativnih operacij proti utrdbam okoli mesta Hangö resno poškodovana in da je bila neka sovjetska torpedovka potopljena od finske artilerije. Naše nove križarke tipa »Kirov« razpolagajo s topovi, ki streljajo v daljavo 35 km, medtem ko sežejo strelci obalnega topništva pri Hangö samo 18 do 20 km daleč. Križarka »Kirov« je torej ob priliki obstreljevanja Hangöja lahko ostala izven območja finskega

topništva in so strelci finskih topov padali v daljavi 4 do 5 km od križarke. Nobena sovjetska torpedovka ni bila potopljena.

Aalandski otoki utrjeni

Helsinki, 5. dec. s. (Reuter). V smislu sklepa finske vlade o udržitvi Aalandskih otokov je bilo poslano na otoke finsko vojaštvo, okoli otočja pa so bile položene mine. V finskih uradnih krogih izjavljajo, da so ti ukrepi v skladu s pogodbo iz leta 1921, ki zahtevajo, da Finska varuje integriteto Aalandskega otočja.

Švedska vlada je obvestila finsko vlado, da udržitvi Aalandskega otočja ne nasprotuje, vendar pri utrjevalnih delih ne bo sodelovala, čeravno sta švedska in finska prvotno predlagali Društvo narodov, da izvršita utrjevanje skupno.

Kaj bo storila Anglija

London, 5. dec. p. Agencija Reuter je danes popolnoma objavila kratek komunikacije, ki pravi:

Kolikor je bilo mogoče izvedeti, angleška vlada skrbno proučuje razvoj rusko-finskega spora. Prezgodaj pa bi bilo še reči, kaj bo angleška vlada storila glede na ta spor. Razširile so se razne govorice o angleški in francoski akciji proti Rusiji, a za enkrat bi lahko angleško-francoska demarš v Moskvi vzbudila napačen vtis.

Protirusko gibanje v Ameriki

Washington, 5. dec. br. Kljub nasprotnemu mnenju Bele hiše se v vsej Ameriki zmerom bolj množe zahteve, da se prekinejo diplomatski odnosi s Sovjetsko Rusijo. Danes je to zahtevo konkretno izrazil tudi senator Vandervelt, ki je naglasil, da je Sovjetska Rusija prekršila duh pakta, ki je bil sklenjen med njo in Zedinjenimi državami leta 1933 in na podlagi katerega so Zedinjene države pristale na obnovo diplomatskih odnosov s sovjetsko Rusijo.

V ostalem sodijo tukajšnji politični krogi, da bo prekinitev diplomatskih odnosov s Sovjetsko Rusijo eno glavnih volilnih gesel, na podlagi katerih se bo prihodnje leto razvila predsedniška volilna kampanja v Zedinjenih državah.

Važna konferenca nordijskih držav

Za čim tesnejšo povezanost severnih držav v obrambo miru na mejah

Oslo, 5. dec. j. (Norske Telegrambyro). Kakor je bilo službeno objavljeno, se bodo v četrtek sestali zunanji ministri Švedske, Danske in Norveške h konfenci, ki bo razpravljala o sovjetskem napadu na Finsko ter o pritožbi, ki jo je Finska v tej stvari vložila na Društvo narodov.

Norveški listi odobravajo staneke zunan-njih ministrov skandinavskih držav ter pripominjajo, da je skrajni čas, da se med temi tremi državami ki so že nekoč tvorile teritorialno in politično enoto, odstranijo poslednja nesoglasja in očitki iz prošlosti ter da se vse tri države v obrambo miru na svojih mejah povežejo tako tesno, kakor sta se povezali Anglija in Francija v obrambo svojih interesov. Nevarnost, ki grozi iz vzhoda, se ne sme niti trenutno več podcenjevati.

Novi vpoklici na Švedskem

Stockholm, 5. dec. s. (Reuter). Uradno javljajo, da je švedska vlada poklicala pod orožje danes 15 novih letnikov rezervistov, skupno 40.000 mož. Uradno poročilo pravi, da velja vpoklic za službo »vojnega značaja«. Vojništvo bo poslano večinoma na švedsko-finsko mejo. Švedska ima sedaj pod orožjem 150.000 mož, to je sedemkrat več nego znaša vojnomožne njene vojske.

Za sestavo koncentracijske vlade

Stockholm, 5. dec. AA. (DNB) Vse tukajšnje časopisje razpravlja danes o vprašanju spremembe švedske vlade in sestavi

ve koncentracijske vlade, češ da je sedaj za to najbolj ugoden trenutek. »Stockholm Tidningen« izraža mnenje, da sedanji položaj zahteva koncentracijo vseh svojih sil. Ljudstvo želi vlade, ki bo uživala splošno zaupanje in ki bo mogla delati daj časa. Švedski so potrebni ljudje, ki imajo pogum delati in prevzeti odgovornost. »Dagens Nyheter« piše tudi, da je potrebno sestaviti vlado, ki bo uživala zaupanje vsega naroda.

Priprave za izpraznitev Stockholma

Oslo, 5. dec. j. (Norske Telegrambyro). Načrti za evakuacijo Stockholma ter nekaterih drugih mest na obali Vzhodnega morja so že pripravljeni. V notranjosti države, zlasti na skrajnem zapadu ob norveški meji so bila že pred dalje časa zgrajena velika taborišča, kamor bodo v prvi vrsti odpredelane ženske in otroci iz Stockholma, Göteborga ter nekaterih industrijskih in rudniških mest na severnem Švedskem. Pospešene priprave za evakuacijo, ki so bile razglašene včeraj in danes, pa so vzbudile v švedski javnosti navzile temu veliko vznemirjenje, ki je prineslo precej nerada v gospodarsko življenje. Oblastva so imela že precej posla proti špekulaciji z žili ter z gorivom. Beg tujega kapitala iz Švedske, ki je zlasti udeležen pri strojni industriji, so oblastva preprečila z ukrepi, ki so bili izdani že pred dalje časa.

Beda in trpljenje finskih beguncev

Ponoči in v snežnem metežu brez sredstev na poti v neznane kraje

Amsterdam, 5. dec. j. Tukajšnji »Telegraaf« opisuje veliko bedo in trpljenje finskega ljudstva, ki je moralo izprazniti obmejne kraje. Izpraznitev Helsinkov civilnega prebivalstva iz Helsinkov je prišla tako naglo, da ljudje niso mogli skoro ničesar vzeti s seboj. Ponoči, v snežnem viharju, so čete mestne obrambe naložile ljudi na avtomobile in vozove ter jih odpeljale. Zaradi snežnega meteža in slabih potov so

transporti beguncev mairskije zastali in ljudje so morali v zimskem viharju peš nadaljevati pot proti severu in zapadu v taborišča, ki so jim bila odrejena. Po nekaj urah so bile vse ceste od Helsinkov proti zapadu in na sever zatrpane z vojaškimi in osebnimi avtomobili, v katerih je bilo nagnetih žensk in otrok, komaj za silo oble-

Nadaljevanje na 2. strani

čeni in popolnoma izčrpani od mraza in gladi. Na cestah je prišlo do pretresljivih prizorov, ko so člani razpršenih družin v splošno zmedo iskali drug drugega, ali pa na lastno pest nadaljevali begunsko pot, ki so jo mnogi zaključili s smrtjo od izčrpanosti in gladi. V redu so bili evakuirani samo prvi kontingenti, ki so jih odpravili

že v četrtak ob lepem vremenu in večino ma z vlaki. Kasnejši transporti pa so ne samo ogromno trpeli zaradi slabega vremena in naglice, s katero se je evakuacija vršila, marveč so med njimi zahtevale mnoge žrtve tudi krog ruskih lovskih letal, ki so večkrat napadali begunske transporte.

Rusko izigravanje Društva narodov

Sovjetska unija ne bo sodelovala na sedanjem zasedanju DN, ki bo razpravljalo o finski pritožbi

Moskva, 5. decembra. a. (DNB). Sovjetska vlada je priobčila naslednje sporočilo ljudskega komisarja za zunanje zadeve Molotova generalnemu tajniku Društva narodov, v katerem izjavlja, da Sovjetska unija ne bo poslala svojega zastopnika na bližnje zasedanje DN, sklicano zaradi finske pritožbe.

V imenu vlade Sovjetske Rusije vam sporočam, da je sklicanje sveta Društva narodov in skupščine Društva narodov na dan 11. decembra na željo finskega delegata Rudolfa Holstija neupravičeno. Sovjetska Rusija ni v vojnem stanju s Finsko in tudi ne grozi finskiemu narodu z vojno. Zato je sklicavanje na čl. 11. Društva narodov neutemeljeno. Sovjetska Rusija je v mirujočem razmerju z demokratično republiko ter je z njeno vlado sklenila pogodbo o vzajemni pomoči s katero so urejena vsa vprašanja glede katerih se je brez uspeha pogajala z bivšo finsko vlado. Vlada demokratične finske republike je dne 1. decembra predlagala Sovjetski Rusiji, da ji ponudi vojaško pomoč za likvidacijo vojnega stanja, nastalega na Finskem zaradi stališča bivše finske vlade. V takšnih okoliščinah je sklicanje sveta DN in skupščine DN neupravičeno, posebno še, ker osebnosti v katerih imenu se je Holsti obrnil na Društvo narodov, ne predstavljajo več finskega naroda. Če pa bosta svet in skupščina DN, kljub temu sklicana, se Sovjetska Rusija ne bo mogla udeležiti sej.

Pariz, 5. dec. j. Vest, da je Molotov od-

klonil nadaljevanje pogajanj z legalno finsko vlado ter zavrnil kompetenco Društva narodov glede na razsodbo v rusko-finskem sporu, je vzbudila v pariskih političnih krogih velikansko ogorčenje. Splošna sodbja je, da se nihče ni mednarodne institucije v Ženevi izkazal na tako nedopustno način, kakor je to zdaj storila Sovjetska unija. V teh krogih poudarjajo, da je v minulih letih ravno prejšnji sovjetski zunanji minister Litvinov vedno in najbolj podpiral Društvo narodov v vseh mednarodnih sporih. Zdaj je očitno, da je bilo Sovjetski Rusiji Društvo narodov samo instrument, ki se ga je v polni meri posluževala, kadar je šlo za zaščito njenih interesov, in ki ga je zdaj prav tako samo zaradi svojih interesov, potisnila v stran. Z najnovejšo gesto Sovjetske Rusije je postalo povsem jasno, koliko se bo moglo tudi v bodoče zanašati na besede, ki jih je izrekla kdaj Sovjetska unija pred forumom Društva narodov in kako bo ravnala, kadar bodo njeni načrti prišli navzkriž z načrti katere izmed članic Društva narodov.

Urugvaj grozi

z izstopom, če ...

Montevideo, 5. decembra. AA. Urugvajska vlada je poslala glavnemu tajniku DN grožnjo, da bo Urugvaj izstopil iz DN, če ne bo Društvo narodov sklenilo sankcij proti Sovjetski Rusiji zaradi napada na Finsko.

Prva razpoka v odnošajih med Nemčijo in Sovjeti?

Po danskih informacijah je tudi v Nemčiji sovjetski napad na Finsko povzročil vznemirjenje

Kodanj, 5. dec. j. Dopisnik lista »Politiken« poroča iz Berlina, da v tamkajšnjih diplomatskih krogih z vedno večjo vznemirljivostjo motijo položaj, ki ga je ustvarila sovjetska vojaška intervencija na Finskem. Dopisnik poudarja, da pomeni ta sovjetska akcija, sodeč po vseh znakih, prvo resno nesoglasje v nemško-ruskih odnošajih, ki se bo prej ko ne pokazalo na ta način, da Nemčija Kuusine-nove tako zvane demokratične ljudske vlade v Teriokiju ne bo priznala. Dopisnik trdi, da ima zanesljive informacije, da bo Nemčija v rusko-finskem konfliktu ohranila popolnoma proste roke ter da se bo napram obema državama zadržala strogo nevtralnega. Dopisnik navaja nadalje, da v berlinskih krogih nikakor ne pričakujejo kake nadaljnje akcije Sovjetske Rusije proti Švedski ali Norveški, ker so prepričani, da bi vsak tak poskus s sovjetske strani pomenil poslabšanje sedanjih prijateljskih odnošajev med Nemčijo in Sovjetsko unijo, kar si pa Rusija v svojem položaju nikakor ne more želeli. Vsekakor poskus Sovjetske unije bi se smatral ne kot obramba ruske varnosti, s katero je Sovjetska unija sedaj opravila svoje akcije proti zapadu, ampak bi pomenilo to pohod boljše zveze proti zapadu, na kar bi Evropa gotovo drugače reagirala kot na sedanje ruske akcije.

Berlin, 5. decembra. AA. (DNB). »Deutsche diplomatische-politische Korrespondenz« objavlja danes naslednji članek, v katerem se bavi z mnogostevilnimi očitki v zvezi z zadržanjem Nemčije v rusko-finskem spopadu:

Če sta se Nemčija in Rusija vrnili k stari zgodovinski tradiciji medsebojnega sodelovanja in popolnega zaupanja, to nikakor ne pomeni, da bi Nemčija morala posredovati na področjih, na katerih ima Rusija že davne in važne interese. Zaradi zadržanja Velike Britanije je prišlo do obo-

roženega spopada med Nemčijo in Poljsko. Po tem boju je spet prišlo do neposredne skupne meje med Sovjetsko Rusijo in državami, ki so zdaj pod resnično nemško oblastjo. Naravno je, da je tak razvoj dogodkov moral imeti največji vpliv na razmere in odnose v vsem vzhodnem delu Evrope. Z angleške strani pa zdaj poskušajo, da bi Nemčijo naredili odgovorno za vznemirjenost in za politične spremembe, ki nastajajo v zadnjih treh mesecih zaradi jesenskih dogodkov. Takšno angleško prikazovanje stvari je neiskreno in neupravičeno. Če je Velika Britanija in vojna v Nemčijo, to še ne pomeni, da ima njena javnost tudi pravico izpačiti prav vsako dejstvo. Preveč je že znana davna težnja Velike Britanije, da bi prišla do nekkih pomorskih oporišč tudi na Baltičnem morju. Da bi se vzroki sedanjega britanskega razpoloženja nad sedanjimi dogodki pokazali v pravi luči, je zadosti če omenimo delo lorda Strabolgija pod naslovom »O svobodi morja«, v katerem pisec čisto odkrito pravi, da bi baltičske države, neizmerno niti Finske, morale biti v gotovi politični in gospodarski odvisnosti od Velike Britanije. Prav tako v Moskvi vsekakor niso pozabili na tisti nekdanji pomemben članek »Temesa«, ki odkrito pravi, da je Finska ključ Leningrada.

Pisec članka trdi, da je britanska simpatija do Fincev neiskrena in da so v Londonu celo zadovoljni, da je prišlo do novega oboježenega spopada v severni Evropi. Odgovorni možje v Veliki Britaniji upajo, da jim bodo najnovejši dogodki prav prišli za razširjenje vojne. Končno pravi, da Velika Britanija skuša s svojim stališčem do sovjetsko-finskega spopada pri nekaterih drugih evropskih državah utrditi vero, da se Velika Britanija res bori za pravice malih narodov.

je od približno 500 nemških trgovskih ladij, ki so bile ob začetku sovražnosti na plovi v raznih morjih, dosegel 350 blokiranih v raznih nevtralnih pristaniščih, potem vidimo, da je tudi s te strani bilanca dosedanje pomoči vojne za Nemčijo bolj neugodna kakor pa za obe zavezniški sili.

Poostrena blokada

London, 5. dec. s. (Reuter). Polnoči je stopil v veljavo zakon o zaseženju nemškega izvoznega blaga. V angleških uradnih krogih ob tej priliki ponovno poudarjajo, da predstavlja zaseženje nemškega izvoznega blaga samo zmeren in zakonit odgovor na nemški način vojevanja na morju. Angleško-francoski kontrolni bodo podvržene samo one ladje, ki bodo vozile blago, ki je 25% ali več nemškega porekla ali izdelka. Blago, ki bo na podlagi tega zaseženo, pa ne bo zaplenjeno, temveč samo zadržano do konca vojne, nakar šele bo končno odločeno o njegovi usodi. Blago, ki bi se moglo med vojno pokvariti, bo prodano, denar pa istakotno deponiran do konca vojne.

V Pariz je včeraj dospela angleška delegacija, ki se pogaja s francoskimi predstavniki glede koordinacije gospodarske vojne. Angleški minister za blokado Cross je imel konferenco s francoskim ministrom Pernotom. O konferenci je bil izdan komuniké, ki pravi, da sta oba ministra ugotovila popolno enakost svojih stališč.

Žrtve min in torpedov

London, 5. dec. s. (Reuter). Davi je nemški radio objavil, da je bil angleški parnik »Doric Star« (10.000) ki je bil na poti iz Avstralije v Anglijo v južnem Atlantiku potopljen. Potopila ga je najbrže nemška križarka »Admiral Scheer«.

Kodanj, 5. dec. s. (Reuter). Ko je včeraj neki nemški minonosec ob danski obali zadel na nemško mino, je izgubilo življenje 36 članov posadke.

Kodanj, 5. dec. br. Na mino je naletela norveška tovorna ladja »Areturus«. Ladja se je kakor pravijo rešeni mornarji potopila v nekaj minutah. 26 članov njene posadke je rešila danska ladja »Ivare«, 9 jih je utonilo.

London, 5. dec. s. (Reuter). Ob vzhodni angleški obali je bil včeraj torpediran premogovni parnik »Hosted« (1600 ton) iz Londona. Trije člani posadke so bili pri eksploziji ubiti, dva nadaljnja pa pogrešajo. Ostalih 15 članov posadke je rešila angleška vojna ladja.

Šest članov posadke švedskega parnika »Rudolf«, ki je bil prevračanjskim potopljen, je ponóči dospelo v noko škotsko lukko v rešilnem čolnu. Sedaj pogrešajo še 9 članov posadke.

Nesreča nizozemskega parnika

Buenos Aires, 5. dec. br. V bližini otoka Lodos je nizozemski tovorni parnik »Breenburg« zadel ob pečino pod morskó gladino in se je v dobrih dveh urah potopil. Posadka parnika je bila rešena. Ladja je bila na poti s tovorom pšenice iz Argentine v Amsterdam.

Vojni drobiž

Pariz, 5. dec. br. Vrhovno poveljstvo vojske je davi objavilo naslednje 185. vojno poročilo:

V pretekli noči je bilo na nekaterih točkah fronte nekoliko živahnije delovanje izvidniških oddelkov ter topniško streljanje.

Berlin, 5. dec. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadni fronti je bilo obče le malo krajevnih spopadov. Nekoliko živahnije je bil zaporni ogenj sovražnega topništva le na področju vzhodno od Mozele.

Kralj Jurij VI. med angleškimi vojski

Pariz, 5. dec. s. (Reuter). — Kralj Jurij VI. se je sredi v prvem marcu na poti na fronto izkazal z angleškega rusica na francoski obali. Sprejel ga je vrhovni poveljnik angleške vojske lord Gort. Prebivalstvo o kraljevem prihodu ni bilo obveščeno. Kralj je nadaljeval svoje potovanje na fronto v navadnem maskiranem vojaškem avtomobilu.

Danes popoldne je bil objavljen komuniké, ki pravi, da je angleški kralj v spremstvu vojvode Gloucesterskega davi pregledal angleške čete v prvih bojnih linijah. Danes bo obiskal še taborišče angleških čet v neposrednem zaledju, nato pa še ostalo angleško vojsko, ki je razmeščena po Franciji. Trenutno se ni moglo reči, koliko časa bo angleški kralj ostal na francoskih tleh.

Tajna seja angleške spodnje zbornice

London, 5. dec. s. (Reuter). Ministrski predsednik Chamberlain je v odgovoru na neko vprašanje sporočil danes v spodnji zbornici, da je vlada dala svoj pristavek, da bo tekem sedanjega zasedanja tajna seja parlamenta. Datum bo določen pozneje, vlada pa želi, da tajna seja ne bi trajala več nego en dan.

Nadalje je sporočil Chamberlain, da bo na seji sveta Društva narodov v soboto v Ženevi angleško vlado zastopal podtajnik ministrstva za zunanje zadeve Butler, ki bo ob tej priliki podal v imenu angleške vlade tudi izjavo.

Obrambne priprave na Nizozemskem

Amsterdam, 5. dec. br. Vojno ministrstvo je danes predložilo poslanski zbornici poročilo, v katerem pravi, da si sedaj na vse načine prizadeva, da bi ojačilo obmejnne obrambne utrdbe. Prebivalstvo obmejnih pokrajin je bilo nekajkrat alarmirano zaradi umetno izumljenih poplav. V bodoče se bodo take poplave omejile le na kraje, ki bodo neposredno ogroženi. Nadalje pravi poročilo, da bo treba nizozemsko letalstvo in protiletalsko topništvo znatno izpolniti in ga prilagoditi modernim vojnim metodam. Zato bo vlada v kratkem predložila parlamentu načrt zakona o novih izrednih kreditih za vojsko.

„Zadnji opomin Čehom“

Govor nemškega državnega podtajnika dr. Franka na zborovanju v Pragi

Praga, 5. dec. r. Događki, ki so se zadnje čase odigravali v Pragi in drugod po Češkem in Moravskem, so izzvali med Nemci veliko vznemirjenje. To je dalo merodajnim činiteljem povod, da so sklicali za 2. december v Pragi veliko nemško zborovanje, na katerem sta nastopila kot glavna govornika nemški minister dr. Ley in državni podtajnik dr. Frank. Prvi je otvoril novi strankarski dom v Pragi in v svojem govoru poudarjal odločnost Nemčije, da zdrži vojno do kraja. Državni podtajnik dr. Frank je imel daljši govor, namenjen predvsem Čehom in v vzpodbudo Nemcem. Kakor poroča praški »Der neue Tag« z dne 3. t. m., se je dr. Frank v svojem govoru dotaknil uporniškega gibanja na Češkem in Moravskem in naslovil na Čeha v imenu Nemcev in nemške države ostro svarilo. Med drugim je izjavil:

Čehom in sedanjim češki vladi naj današnje zborovanje ponovno in jasno pokliče v spomin:

1. Od 16. marca 1939 dalje sta Češka in Moravska neolčljivi sestavni del velikega nemškega rajha. Koder plapolja zastava s kljukastim križem, plapolja za vedno.

2. Čehi imajo možnost, da se v tej veliki nemški državi, ki lahko postane tudi njihova država, sami upravljajo ter da žive srečno in zadovoljno, kakor so živeli njihovi predniki pod nemškimi kralji in cesarji ter lahko uživajo vse dobroto te države kot vsi njeni državljani, če to hočejo. To se pravi, če bodo realna politična dejstva brezopojno in brez vsake zahrbtnosti spoznali in priznali ter postali pošteni in iskreni partnerji. Za to pa je potrebno da se popolnoma osvobode čeških zgodovinskih laži, iluzij in legendarne ideologije in vseh za nje vedno usodnih vplivov Pariza in Londona ter pobeglih židovsko okuženih čeških fantazmov.

3. Sedanja češka vlada in češki voditelji morajo opustiti vsako zahrbtno igro in dvoilnost ter govoriti in delati jasno in nedvoumno. Dosedanje njihove metode smo pregledali in te metode jih vodijo v pogubo. Naj jim služi za zgled slovaška vlada.

4. Češki narod se ima zahvaliti samo velikodušnosti kancelarja Hitlerja, da danes njegove vasi in mesta niso uničeni, kakor se je to zgodilo Poljakom in če ni izkvaravalo na stotine čeških vojakov.

5. Nemški narod in nemški rajh ter z njima češkomoravski protektorat žive da-

nes v vojni, ki nam jo je vsilila Anglija. To totalno vojno smatramo za krvavo resno in se bomo borili do končne zmage. Leto 1918 s svojimi posledicami se po izkušnjah, ki smo si jih pridobili, ne bo nikdar več povrnilo. Njkar več ne bo za nemški narod protokola o premirju, ki bi nosil tudi podpis kakega češkega emigranta. Besede »kapitulacija« narodno socialistična Nemčija ne pozna več. Red v novi Evropi bomo tokrat delali mi!

6. Kljub obstoječim navideznim analogijam k letu 1918 (emigrantske vlade v inozemstvu itd.), bi bila največja samoprevara za Čeha, če bi domnevali, da bodo mogli še kdaj s pomočjo inozemstva obnoviti svojo tako neslavno propadlo češkoslovaško.

Vse te točke naj si Čehi danes še enkrat dobro premislijo. To je njihova zadnja šanca. Kot narod, ki vodi vojno in borbó za svoje zadnje in najdražje, si prisvajamo vse pravice vojskujóčega se naroda. Kakor se Nemčija nikdar več ne bo omajala, prav tako je docela izključeno, da bi še kdaj dopustili v tej deželi kako podzemsko rovanje, odpor ali demonstrativna dejanja. Odslej bomo brez vsake svarsila nastopili z najostrejšimi sredstvi! Kdor ni z nami, je proti nam! To naj si zapisejo fantasti in iluzionisti v nasprotnem taboru v svojo spominsko knjigo!

Izredno ostri ton dr. Franka je izzval veliko pozornost.

„Policijska rezerva“ v Nemčiji

Berlin, 5. decembra. AA. (DNB). Voditelj zaščitnih oddelkov in vrhovni poveljnik nemške policije je izdal določbo o izpopolnitvi pomožnih policijskih oddelkov iz posameznih letnikov vojnih obveznikov. Pri tem se morejo sprejemati razen obveznikov, ki so odslužili svoj rok v kadru, tudi tisti, ki še niso služili v vojski. Pomožni oddelki, ki bodo sestavljeni iz teh obveznikov, se bodo imenovali »policijska rezerva«. Starešine in navadni policijski rezervisti bodo imeli prav takšne čine, kot jih imajo člani redne policije. Na podlagi teh določb se dosedajni naslov »pomožni policist« spremeni v rezervni policist. S temi določbami hočejo izkazati priznave dosedanjim pomožni policiji za vestno službo v zasedenih vzhodnih krajih kakor tudi v vojnem pasu za Siegfriedovimi utrdkami.

Zvišanje plač na Hrvaškem

Zagreb, 5. dec. o. Snóči so bila končana pogajanja med zastopniki zveze hrvaških zasebnih nameščencev in trgovskih združenj o povišanju plač zasebnim nameščencem. Sklenjen je bil sporazum, da se plače zasebnih nameščencev povišajo od 1. decembra t. l. dalje in sicer: plače do 1.000 din na mesec za 25 odstotkov, do 1.500 din za 20 odst., do 2.000 za 15 odst., do 2.500 za 12 odst., do 3.000 do 8 odst., nad 3.000 pa za 5 odst. Kar se tiče trinajste plače, je bilo sklenjeno, da jo izplačajo vse tvrdke v celoti, kjer je bil doslej običaj, ostalim tvrdkam pa bodo zastopniki trgovskih združenj poslali pismen poziv, naj jo prav tako izplačajo.

Zavraten umor v Zagrebu

Zagreb, 5. dec. o. Zagrebska policija je danes objavila naslednje: Dne 4. decembra t. l. je bil ob 17.40 napaden iz zasede na Radniški cesti Mihael Lasković, zasebni uradnik pri petrolejski družbi Shell. Lasković se je v družbi finančnega preglednika Mihaela Leka vračal od dela domov. Napadalec je izstrelil iz revolverja pet strelcev ter je s tremi kroglimi ranil Laskovića, z eno pa Leko. Prepeljan v kirurško kliniko je Lasković umrl zaradi dobljenih ran, dočim se Leko nahaja v težkem stanju. Ker je bil to ponoven napad iz zasede, se razpisuje nagrada 100.000 dinarjev, ki jo bo policijsko ravateljstvo izplačalo onemu, kdor bo izsledil ali pa prijel napadalca.

Ban Subašić v Liki

Zagreb, 5. dec. o. Nocoj je ban dr. Šubašić odpotoval na inspekcijsko potovanje po Liki, kjer se bo zadržal tri dni.

Finski poslanik pri ministru dr. Šuteju

Beograd, 5. dec. AA. Finančni ministar dr. Juraj Šutej je sprejel danes popoldne v svojem kabinetu odpravnika poslov finskega poslanstva Paula Steinerja ter se s njim dolgo razgovarjal.

Ujeti mali begunci

Beograd, 5. dec. p. Kakor poročajo iz Dubrovnika, so tamkaj prišli tri dečke, ki so pobegnili od doma. Med njimi je tudi sin ravnatelja nekake ljubljanskega denarnega zavoda Boris. V Njegovu dva tovariša sta iz Beograda. Nj trije so se nekaj časa skrivali v Beogradu v podzemeljskih rovih, ki so bili izkopani za zaščito proti letalskim napadom. Mali Boris je baje vzel doma 3.000 din, v Dubrovniku pa so našli pri njem samo še 750 din. Mlade begunce bodo vrnili staršem.

Legar v Osijeku

Osijek, 5. dec. o. Kljub ukrepom sanitetnih oblasti, se epidemija legarja v Osijeku še vedno širi. V oddelku za kužne bolezni v osječki bolnišnici je sedaj okoli 100 bolnikov; umrlo jih je za legarjem doslej 6.

Iz učiteljske službe

Beograd, 5. dec. p. Premeščena sta učiteljica Elizabeta Grad z Bleda v Radovljico in učitelj Leopold Furjan iz Velenja v Slovenj Gradec.

Vremenska napoved

Zemunska: Toplo, po večini oblačno in megleno. Sem pa tja doč, predvsem v gorskih predelih.

Bilanca pomorske vojne

Z rezultatom sta zadovoljna oba tabora

Pariz, 5. dec. j. (Presse Informations). V čigav prid se obrača sedanja vojna na morju, je težko reči, ker oba tabora zatrjujejo, da sta z rezultati, ki so bili v tej vojni doslej doseženi, povsem zadovoljna. Nemčija trdi, da niti Francija niti Anglija ne bosta mogli sproti nadomeščati izgube svojih ladij, ki so jih doslej potopile nemške podmornice. mne in letala, dočim sklepata zapadni velešili po najnovejših nemških napadih z minami, da Nemčija nima več dovolj podmornic, da bi mogla pomorsko vojno nadaljevati z orožjem, s katerim jo je začela. Nemčija je pričela pomorsko vojno, kolikor je znano, s 56 podmornicami. Doslej jih je izgubila 30, kar znači skoraj 50%. V svetovni vojni je imela Nemčija zadnje leto (1918) v akciji 150 podmornic, od katerih se je posrečilo antanti potopiti 12 oziroma 14%.

Tudi število ladij, ki jih nemške podmornice potopijo na mesec, je znatno manjše od tonaže, potopljene v svetovni vojni. L. 1917 na primer, ko je dosegla aktivnost nemških podmornic višek, je izgubila antanta na mesec približno 500.000 ton svojega trgovskega brodograja. V sedanjih vojni se Nemčiji ni posrečilo doseči te številke niti v treh mesecih. Na podlagi teh številk se lahko trdi, da je ofenziva s podmornicami z nemške strani znatno paralizirana in da bo Nemčija lahko popolnoma obnovila moč svoje podmorniške flote šele proti koncu 1940.

Še bolj neugodna slika se nudi Nemčiji glede posadke svoje podmorniške flote. Po dosedanjih izkušnjah je potrebno

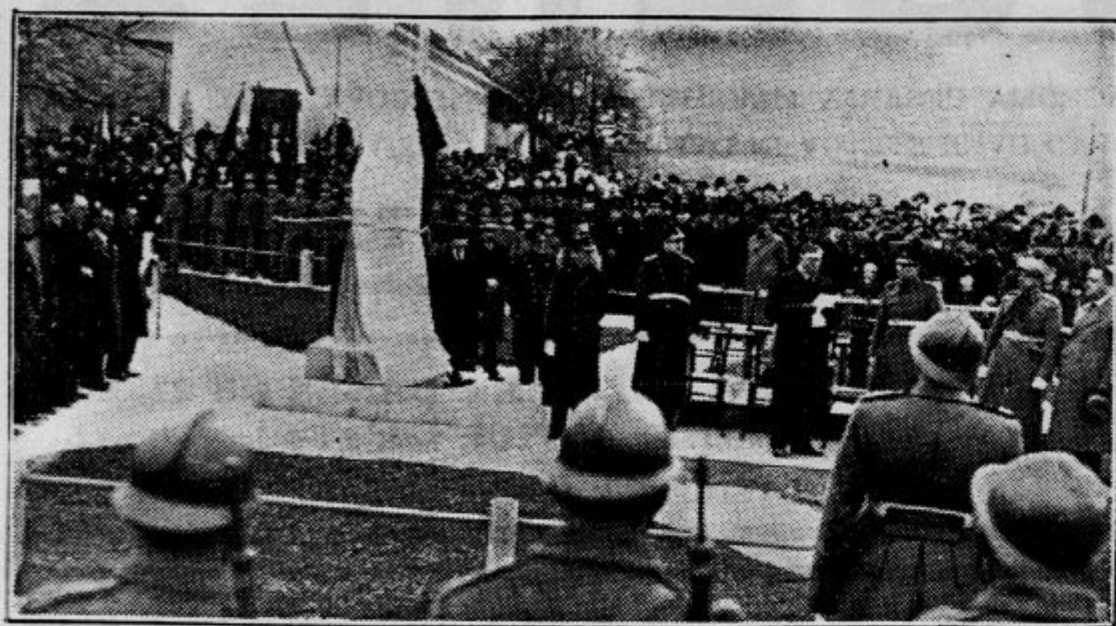
za dobro vpeljano podmornično moštvo 3 do 4 leta večje. Podmorniške posadke bo Nemčija težko obnavljala, zlasti tudi zaradi tega, ker ji je Atlantski ocean za večje popolnoma zaprt.

Zanimivo je primerjati tudi orožje blokade, ki ga drže v rokah zaveznički, z orožjem tako zvane celinske blokade, ki jo je napovedala Nemčija zaveznikom silama, v prvi vrsti Angliji. Nemška celinska blokada je zamišljena po vzorcu Napoleonove celinske zapore, toda doslej še ne funkcioniira, v nasprotju z blokado Nemčije, ki se izvaja z vso strogostjo. V prvih desetih tednih vojne je samo Francija zaplenila 225.000 ton blaga, namenjenega v Nemčijo, kar odgovarja 146 vlakom po 50 vagonov. Med zaplenjenim blagom je bila nad 100.000 ton industrijskih surovin ter 35.000 ton tekočega goriva. Anglija je v prvih 3 mesecih vojne zaplenila celo 463.000 ton v Nemčijo namenjenega blaga, med katerimi je bilo 100.000 ton tekočega goriva. Po teh številkah sodeč, je škoda od sedanje pomorske vojne dosti večja na nemški strani kakor pa na strani alirancev, zlasti če vpošteva, da se je število nemških podmornic zmanjšalo skoraj na polovico.

Nemški letalski napadi na angleško vojno brodoge niso rodili tistega uspeha, kakor se ga je Nemčija nadejala. Nemcem ostane zanka samo še vojna z minami, ki se zanje zankaer sicer precej uspešno razvija, ki pa bo verjetno v doglednem času paralizirana s kakim enakovrednim protirožjem. Ako slednjč vpošteva, da

Naši kraji in ljudje

K odkritju spomenika kralju Zedinitelju v Sevnici

Tik pred odkritjem spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Predsednik občine g. Trupej Frane čita svoj govor pred občinstvom

Kakor smo že poročali, je bil 1. decembra odkrit v Sevnici spomenik kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Spomenik je odlično delo ljubljanskega akademika kiparja in novinarja g. Nikolaja Pirnata. Postavila ga je narodna in napredna Sevnica, da izkazuje večno hvaležnost njemu, ki je dal svoj življenje za blagor nas vseh.

Za spomenik je prispevala tvornica »Jugotank« 20.000 din. Večje in manjše zneske so prispevali še številni zasebniki, javne ustanove in društva. Tudi občina je zbirala denar za spomenik že vsa leta po kraljevi smrti. Vsem naj velja javna zahvala, posebno pa še županu g. Trupeju kot predsedniku odbora za postavitev spomenika.

Urne mezde naj se zvišajo za 0.50 din

Sklepi ankete delavcev in delodajalcev — Za izboljšanje položaja zasebnih nameščencev, državnih uslužbencev in upokojujencev

Ljubljana, 5. decembra

Ves dopoldan so v banski palači zasedali zastopniki delodajalskih in delojemalskih organizacij na anketi o vprašanju, kako prilagoditi delavske in nameščenske zasluge draginskih razmeram. Najnost izrednega položaja v svetu, ki močno vpliva tudi na naše gospodarske razmere, je sprožila vrsto vprašanj in potreb, da se nemudoma, nepristransko in v skladu z zakonskimi odredbami in predpisi zboljša in prilagodi življenjski standard nameščencev in delavcev v soglasju z novimi, težimi življenjskimi pogoji. Velik obisk je izpričal, da se vsi poklicni zavedajo svojih tozadevnih dolžnosti in odgovornosti. Predsedoval je načelnik Kosi. Delavsko zbornico je zastopal referent Jurij Stanko, za delodajalske organizacije so se ankete udeležili za zbornico za TOI podpredsednik gen. direktor Skubec, podpredsednik Ogrin, zbornični svetniki Vidmar, dr. Paulin, Kavčič in tajnik dr. Pless, za Zvezo industrijev inž. Zupanc, Launch, inž. Remec, Zdenko Knez inž. Dračar in generalni tajnik dr. Golia. V imenu delojemalskih organizacij pa so bili prisotni: za Narodno strokovno zvezo Ambrožič, za Strokovno komisijo Jakomin, za Jugoslov. strokovno zvezo Rozman, za Savez gostilniških nameščencev Renko, za Zvezo zasebnih in trgovskih nameščencev inž. Košir, za Zvezo društev priv. nameščencev dr. Köstl, za Zvezo priv. nam. Vrančič, za Savez grafičnih radnika Kosem in za Zvezo strojnikov Škrij.

Anketa je potekla v živahnem izmenjavanju misli in predlogov; vsi so se trudili, da nalogam čimbolj ustrezajo ter v slogi in razumevanju najdejo pravo in učinkovito rešitev. V naslednjem podajamo komunikacije, ki je bil ob zaključku objavljen.

Na anketi je predstavnik Delavske zbornice Jurij Stanko, predložil izčrpan poročilo s konkretnimi predlogi. To poročilo so dopolnili še predstavniki posrednih delavskih in nameščenskih strokovnih organizacij. Po kratkem posvetovanju je v imenu delodajalske delegacije obrazložil podpredsednik zbornice TOI, generalni ravnatelj Rihard Skubec, stališče delodajalcev do delojemalskih predlogov.

Anketa se je zaključila s temi uspehi: Anketa je soglasna, naj oblast in ostala pristojna mesta, zlasti Direkcija za prehrano in Prizad, pokrenejo čim učinkovitejšje ukrepe, da se zavezati sedanji draginski val, pri čemer zlasti ugotavljajo, da se je najboljše podražilo baš ono blago, katerega imamo v naši državi v izobilju.

Anketa smatra, naj se ne samo v mestih in v krajih, kjer je sedež okrajnega glavarstva marveč tudi pri vseh občinah z razvito industrijo ali obrtjo ustanove odbori za pobiranje draginje v smislu obstoječe uredbe. Prav tako naj se ustanovi banovinski odbor za pobiranje draginje, ki naj ne bo le posvetovalni organ banjske uprave, temveč naj razvije čim iniciativnejše delovanje na tem polju. Predstavnik potrošnikov v te odbore naj se imenujejo iz delavskih oziroma nameščenskih vrst. Zbornica za TOI bo priporočila vsem svojim pripadnikom, da v okviru stvarnih možnosti in upoštevajoč produkcijske razmere v posameznih podjetjih prilagodijo zasluge svojih nameščencev in delavcem draginskih razmeram, kolikor tega doslej še niso storili.

Anketa je obenem razpravljala o povzrajanju minimalnih mezd ter je osvojila soglasno mnenje, naj se zdaj veljavna minimalna meza poviša za 0.50 dinarjev, primerno upoštevajoč sedanje izjeme iz čl. 3. veljavne uredbe. Anketa tudi soglasno z mnenjem, naj se osnovna minimalna meza z veljavnostjo za vso državo določi na 3. dinarje. Anketa se je tudi sporazumela v tem, naj se po zaslišanju pristojnih organizacij določijo minimalne mezde tudi za zasebne nameščence in trgovske pomočnike. Končno je anketa naslovila soglasni apel na kraljevsko vladu, da blagovoli upoštevati izredno težak položaj aktivnih in upokojenih državnih, banovinskih in javnih nameščencev, kakor tudi delavcev državnih podjetij, ki jih je draginja prav občutno prizadela, in odobriti odgovarjajoče zvišanje njih prejemkov in pokojnin.

Sto let Muzejskega društva za Slovenijo

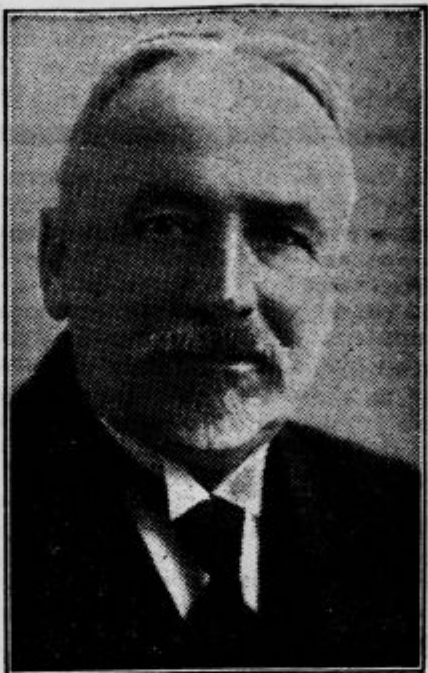
Med najstarejša znanstvena društva v Sloveniji, pa tudi v državi, spada Muzejsko društvo za Slovenijo, ki bo proslavilo dne 16. decembra t. l. stoletnico svojega obstoja. Ob tej priliki bo v slavnostni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani v soboto dne 16. decembra t. l. ob 6. uri zvečer pod pokroviteljstvom bana dravske banovine izredni občni zbor. Ob tej priliki bodo tudi zborovanja slovenskih zgodovinarjev in sicer v soboto dne 16. t. m. ob 9. dopoldne in ob 3. uri popoldne v čitalnici Narodnega muzeja v Ljubljani, Bleiweisova c. 24. Na zborovanjih bodo predavali naši najvidnejši znanstveniki o aktualnih problemih slovenskega zgodovinarstva.

Ob stoletnici Muzejskega društva za Slovenijo bo izšla poleg »Kazala k zgodovinskimi publikacijam MDS« društveno glasilo Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo kot slavnostni zbornik. Casopis bo skrbno opremljen in bo obsegal okrog 400 strani besedila ter 28 prilog na umetniškem papirju. Pri jubilejnem Glasniku sodeluje 25 naših najvidnejših znanstvenikov s prispevki, ki so posvečeni vsem dobam naše zgodovine in vsem področjem naše zgodovinske vede. Dasi bo obseg Glasnika zelo velik, ga bodo dosegali društveni člani prejeti proti plačilu nezvišane članarine din 30 pod pogojem, da imajo plačano članarino vsaj do konca leta 1938. Novi člani pa prejmejo jubilejni letnik Glasnika za isto ceno Din 30 pod pogojem, da plačajo članarino za tri leta vnaprej v skupnem znesku Din 90.—. Knjižgarniška cena Glasnika bo znatno višja od tega zneska. Prijave za članstvo in znesek je naslavljati na Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, Narodni muzej, Bleiweisova cesta 24.

Fran Krajnc †

Celje, 5. decembra

Na svojem posestvu pri Celju je danes umrl v svojem 73. letu g. Franjo Krajnc, odlični predstavnik naše stare nacionalne učiteljske garde. Po rodu je bil iz Rajhenburga. Na učiteljsko v Mariboru je maturiral l. 1888. Nekaj let je služboval v Ru-

šah, nato pa vso dolgo dobo do upokojitve na okoliški deški ljudski šoli v Celju. Bil je vzoren vzgojitelj in odločen nacionalist, Sokol in pevec Mnogo je potoval po svetu, poznal je skoraj vsa Evropa, Malo Azijo in Severno Afriko. Kot široko razgledan mož je bil povsod priljubljen. Celjsko pevsko društvo in Klub slovenskih kolezarjev sta ga štela za svojega častnega člana. Pogreb bo v četrtek popoldne. Celje bo Fran Krajncu vedno ohranilo v častnem spominu.

Fran Cvetko †

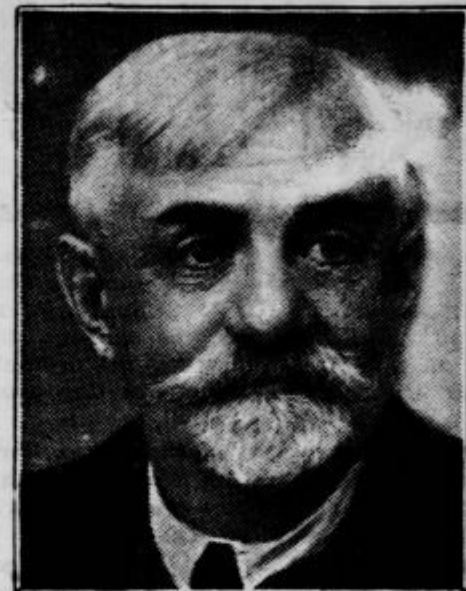
Maribor, 5. decembra

Danes je preminil v mariborski splošni bolnišnici bivši šolski upravitelj v Krčevini pri Mariboru gospod Fran Cvetko v starosti 63 let. Gospod dnevi ga je štirikrat zaporedoma zadela kap. Njegova krepka narava se je sicer upirala, toda končno je

podlegel. Pokojni Fran Cvetko je bil služen narodni delavec. Svoj čas je bil srečni šolski nadzornik v Murki Soboti, potem je bil šolski upravitelj v Krčevini pri Mariboru, leta 1936. pa je bil razrešen. Vneto je sodeloval pri vseh dobrodelnih in zlasti narodno obrambnih organizacijah. V zadnjih letih je vzorno vodil blagajno tukajšnje moške podružnice CMD. Spomin zaslužnega narodnjaka in vzornega šolnika bo trajno živel v srcih njegovih znancev in prijateljev. Žalujemo naše odkritosrčno sožalje!

70 letnica uglednega narodnjaka in gospodarskega strokovnjaka

Na svojem lepem domu v Leskovcu pri Krškem praznuje danes 70-letnico g. Karel Štoviček. Poleg drugega družinskega kralja

se raduje njegovega lepega življenjskega praznika množica znancev in prijateljev. G. Karel Štoviček je eden izmed tistih naših dragih bratov s severa, ki je že v zgodnji mladosti prišel med nas in mu je Jugoslavija prav tako srčno draga, kakor njegova ožja češka domovina.

Po rodu je iz Tabora, kjer je tudi črpal višjo gospodarsko in zlasti gozdarsko izobrazbo. Pred 45 leti je prišel v Boštanj za grajskega upravitelja. Še seboj je privedel zvesto družico gospo Vlasto iz Prage. Iz Boštanj je prišel za višjega oskrbnika grašine Turn pri Krškem. Čeprav je imel za gospodarja nemškega plemiča, je od vsega početka nastopal kot odločen nacionalist in vnet Sokol. Med prebivalstvom si je zlasti pridobil spoštovanje kot strokovnjak v gozdni zadevi, saj je s svojimi nasveti preprečil nešteto pravih. Vse prebivalstvo krške doline ga spoštuje kot svojega najboljši odkritosrčnega in nad vse pravičnega svetovaleca. Kot izvedenec je bil pogosto klican k obvladovanju v Krško in Novo mesto. Seveda je s svojim znanjem in delavolj-

nostjo lahko mnogo koristil v občinskem gospodarstvu. Bil je vrsto let predsednik krške Mestne hranilnice in je vrtil le razne druge mestne funkcije, po vojni pa je bil upravitelj hrvaške Hipotekarne parcelacijske banke.

Ze precej let je tega, kar se je osamosvojilo z odkupom posestev pri Turnski graščini. Posestvo, ki je v krasni legi, lahko služi za zgled dobrega gospodarstva. V srečnem zakonu se je jubilant rodilo šest sinov, katerih najstarejši je ugleden slovenski kiper, ostali pa vsak na svojem področju po vsej svoji vestnosti in sposobnosti sledijo vzgledu svojega skrbnega očeta in blage matere. Družini, ki jo preveča najlepša harmonija, želimo številni prijatelji, da bi ostal njen glavni je dolgo vrsto let ohranjen pri sedenjem čvrstem zdravju.

Prijava motornih vozil

Ljubljana, 5. decembra

Po uredbi o omejitvi prometa z motornimi vozili na tekoče gorivo morajo predložiti vsi lastniki motornih vozil na tekoče gorivo (motociklov, osebnih in tovornih avtomobilov, avtobusov, motornih čolnov, plovnih objektov itd.) oblastu, kjer je njihovo vozilo registrirano, najdalje do 14. t. m. pravilno izpolnjene prijave v dveh izvodih za vsako vozilo.

Istotako morajo tudi lastniki motorjev s pogonom na tekoče gorivo, ki jih uporabljajo za pogon industrijskih, rokodelskih ali drugih naprav, predložiti take prijave do 29. t. m. prvostopnemu oblastu za vsak motor v dveh izvodih.

Predpisane tiskovine dobe prizadeti brezplačno pri uradih, kjer je vozilo registrirano, odtodno v čigar okolišju je motor v obratu.

Lastniki motornih vozil in motorjev na tekoče gorivo, ki predložijo prepozno ali pomanjkljivo ali nepravilno izpolnjene prijave, ne bodo mogli dobiti tekočega goriva za njihov pogon ob prehodu na sistem dobave na karte.

Avtomobilski klub obvešča članstvo, da morajo lastniki motornih vozil v smislu uredbe o omejitvi tekočih goriv z dne 10. novembra t. l. prijaviti svoja vozila v roku 15. dni, t. j. do 14. t. m. upravi policije odnosno sreskemu načelstvu, pri katerem je vozilo registrirano. Lastniki motornih vozil in motorjev na tekoče gorivo, ki predložijo prepozno ali pomanjkljivo ali nepravilno izpolnjene prijave, ne bodo mogli dobiti tekočega goriva za pogon ob prehodu na sistem dobave na karte. Tiskovine za prijavo se dobe v tajništvu Autokluba ali pa na policiji odnosno sreskemu načelstvu, kjer so vozila registrirana.

Tragedija cesarja Maksimilijana in Šarlote v filmu

JUAREZ

Ze nekaj let prinaša ameriška družba Warner Brothers največje svetovne filme. Tako smo že občudovali filme »Zola« in »Pasteur« z Paul Muni-jem, nadalje »Poročnika Indijske brigade«, »Robin Hood« in »Poslednja zapoved« z Errol Flynn-om.

Sedaj pa je družba izdelala — od obstoja zvočnega filma najlepši film »JUAREZ«, ki beleži do danes največji filmski uspeh v kinematografiji. Režija filma je v rokah slavnega Williama Dieterleja, ki je bil tudi tvorec filmov »Pasteur« in »Zola«. V filmu »Juarez« so združeni največji svetovni filmski igralci, tako: Paul Muni (Juarez), Bette Davis (Šarlota), Brian Aherne (cesar Maksimilijan).

Če bi se hoteli spuščati v detajlni opis filma in vso zgodovino Juareza, bi morali opisati tri zgodovinske dobe. Prvi del — zgodovino francoskega cesarja Napoleona III., kateri je skušal s vztrajnimi intrigami Meksiko pridobiti zase. Drugi del — najkrutejši del in v nebo vpljotno krivico in tragedijo cesarja Maksimilijana, brata avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Ves svet se je zgrajal pred 70 leti nad krivico, ki se je delala takrat nesrečnemu Maksimilijanu in njegovi ženi Šarloti. Maksimilijan (cesarska lutka) in njegova žena Šarlota postala sta žrtvi diplomatskih intrig in prokletstva Habsburške hiše, ki pa sta naposled bila maščevana s propastjo Habsburške dinastije.

In kot zadnji del zgodovine je Juarez, vodja meksikanskega naroda. Kot sin neprisiljen staršev indijanskega pokolenja, mu je usoda kmalu dodelila veličastno vlogo osvoboditelja svojega naroda. Juarez je bil vsakomur pošten, iskren in odločen državnik, katere vrline pa so se v kasnejših letih povsem nepravilno omaloževale. Nad njegovim življenjem je namreč lebdela krvava senca na smrt obsojenega cesarja Maksimilijana in pod tezo okoliščin kruto prizadeto njegovo ženo Šarloto, ki je od najlepše mladosti do pozne smrti imela omračen um. Ta uboga žena je dan za dnem, leto za letom v Miramaru pri oknu z razgledom na morje pričakovala svojega moža Maksimilijana. In življenje ji je dalo edino dobroto, da do svoje smrti ni zvedela, kako krut konec je napravil njen ljubljani mož Maksimilijan.

Film je po svetovni kritiki dosedaj najlepši filmski stvar, ki bo zanimal najširše mase občinstva tako moški, kakor ženski svet, našo mladino in vse one, ki sicer niso prijatelji filma.

Uprava kino Matica je film pridobila z velikimi denarnimi žrtvami, v sled česar je primorana za ta film cene primerno zvišati. Ponosni smo, da zamoremo občinstvu nuditi film tako bogate vrednosti.

Premiera filma je danes ob 21. uri v kino Matic.

Kulturni pregled

Foersterjev »Gorenjski slavček«

Ljubljansko operno gledališče je privedlo za letošnji praznik Zedinjenja slavnostno predstavo »Gorenjskega slavčka«. Priliko štejejo je občinstvo najprej stoji poslušalo slovesne zvoke narodnih himn, nato pa je v živim zanimanjem sledilo ponovni uprizoritvi Foersterjeve komične narodne opere.

Opera upravnica se je letos odločila za isto obliko »Gorenjskega slavčka«, ki sta jo pred 17 leti vneto pripravljala in predelavala za skladateljevo 75-letnico glasbenik prof. Jeraj in režiser prof. Šest. Svojo premiero je omenjena obnovitev »Slavčka« doživela torej že leta 1922. Letošnja re-priza naj bi dokazala, da ima poleg Poličeve predelave »Gorenjskega slavčka«, ki je bila predani na sporedu, tudi ona iz leta 1922 pravico do vpriporitve. Toda povod za njeno reprizo ima svoje globlje vzroke in prepirčan sem, da je »Gorenjski slavček« iz leta 1922 dobrodošel predvsem zaradi tega, ker more pri vsej svoji nalvalni prenosnosti širšim slojem, ki jih želi gledališče pritegniti, nadomestiti površno in plehko dejanje ter erotično-sentimentalne plesne današnje opere s snovjo in glasbo, ki stojita na primerno višji stopnji umetnosti in imata še to prednost, da sta kolikor toliko domača.

Danes, ko nam je glasba Smetanove dobe iz opere, koncertov in radia že splošno znana, smemo mirno trditi, da je Smetanov vpliv na Foersterja bil odločujoč. Kjer se Foerster ne poslužuje izrecno naše no-

vejše narodne pesmi bodisi točno ali v glasbeni obdelavi, tam svojega češkega pokraja in svoje odvisnosti od vzorov ni mogel zatajiti (Prodana nevesta!). Če nam je tudi na takih, mes'ih zelo blizu, je to le ponoven dokaz, kako sorodna sta si Čeh in Slovenec in izrazu ljubezenske sentimentalnosti, domorodnega čustva in prekipeljavosti razposajenosti.

Predstava je imela pod glasbenim vodstvom g. Neffata zelo prikupno lice. Ni pa bila še povsem izglajena, kajti vloge so bile popolnoma nanovo zasledene. Povrhu se vzpizorjena starejša oblika »Gorenjskega slavčka« nudi pevcevm več težav, kakor bi se dalo sklepati (Franjo, Minka, Chansonette) in tudi moški zbor jih ima na pretek. Gospa Ribičeva, g. Francel in g. Anžlovar so po svojih najboljših močeh nam domesčali nepozabne nošitelje teh vlog iz leta 1922, go. Lovsetova, g. Šimenca in Levarja. G. Anžlovar pa je že ob prvem svojem nastopu na ljubljanskih deskah zadovoljivo rešil zelo delikatno vlogo francoskega pevca Chansonetta ter z zanimanjem čakamo njegovih nadaljnjih nastopov. Oskrbnik štrikelj, pisar Rajdel in kmetič Lovro, ta komični trio, tvori jedro komike v delu. Slednja bi kot grob izrodek buffonazna zgubila mnogo na učinkovitosti in hudomušnosti, če ne bi imela tako krepkih predstavnikov v gg. Zupanu, M. Saneinu in Dolničarju. Gdč. Barbičeva kot koketna Ninon in vdova Majda (Španova) kot ljubčica kmečka mati podkrepita vsaka svoj

okolis: pripadata dvema različnima svetovoma. Svetovnjaštvo in dvorska uglednost s pohlepom po slavi in sijaju — pa kmečka robotost in obenem dobrodušnost z željo po mirni in tihli sreči si stojita tu nasproti. — Gdč. Japljeva in R. Bercarjeva ter g. Orel so zaokrožili v manjših vlogah vtis predstave. Silikotni dekor g. Franca, ojačeni zbor in gibljivi orkester so mnogo pripomogli k uspešni uprizoritvi. G. Zupan je kot režiser z dovipnimi domisleki podčrtal komične osebe predvsem tam, kjer bi prevladujoče sentimentalnost dejanja mogla zavesti v jokavost. Posel mu je zelo olajšal izredno sveži potek prizorov in glasbe same. Baš ta prednost pa daje Foersterjevemu »Gorenjskemu slavčku« značaj prave domače odrske umetnine. P. Š.

Zapiski

Ugotovitev. Včerajšnji »Slovenski dom« je pisal, da je naš kulturni urednik sournik »Ljubljanskega zvonca«. Ta vest bi bila točna l. 1933., od tega časa pa ne več. To ugotavljamo samo zaradi tega, da po-kažemo, kakšno ceno imajo »argumente« Slov. doma.

Dr. Branko Senoa umrl. V Zagrebu je 4. t. m. umrl bivši intendant Narodnega gledališča, znan slikar in grafik dr. Branko Senoa, sin slavnega pisatelja Avgusta Senoe. Slikarstva se je učil vzporedno s pravom, nakar je študiral še filozofijo in doktoriral s tezo iz umetnostne zgodovine. L. 1921. je bil imenovan za ravnatelja Umetnostne akademije v Zagrebu, zadnja leta pa je bil intendant zagrebskega gledališča. Kot slikar in grafik se je uveljavil na mnogih razstavah v domovini in v tujini.

Nova številka »Umetnosti« (mesečnik za umetniško kulturo, izdaja Bibliofilska za-

ložba v Ljubljani, tisk Narodne tiskarne) prinaša razpravo dr. Franja Šljanca »Pogled na začetke francoskega impresionizma«, dalje prispevek Martina Benčine »O ilustriranju literarnih del«, nadaljevanje članka Winston Churchilla »Slikanje za zabavo« v prevodu Petra Donata, Mirana Jarca »Sonet o umetnosti«, Marjana Savinška pesem »Kostanj nad stezo«, Sergija Corazzinija pesem »Steza« v prevodu Alojzija Gradnika, beležko dr. Fr. Šteleta k ilustraciji »Apostol« s Suhe pri škofji lokci, Miha Maleša »Ptič fantom« in vrsto drugih vestí v rubriki »Iz umetniškega sveta«. Številne so ilustracije. V prilogi je Renolrova »Dekla z rdečim krilom«, v besedilu pa dve nadaljnji, tičiči se Renolra, dalje Manetova »V kavarni«, Jakopičeva »Delo na Mirju«, sedem risb Hrvata Vilma Svečnjaka, dalje slike Evgena Sajovca, Saše Šantla, N. K. Pimonenka, P. A. Fedorova in Perugina ter ex libris Miha Maleša. Skrbno reproducirane slike in zanimiva vsebina uvrščajo »Umetnost« med naše najlepše in najkvalitetnejše revije.

Karel Čapek v slovenskem prevodu. Goriska matica v Gorici je pravkar izdala v prevodu Franceta Bevka znameniti roman pokojnega češkega pisatelja Karla Čapka »Hordubal«. Roman se dogaja v Podkarpatski Rusiji in je znan tudi po filmu, ki so ga pred letom dajali v Ljubljani.

Nadaljevanje knjige Goriske matice. Razen Čapkovega romana »Hordubal« je izdala Goriska matica naslednje knjige: Koledar za leto 1940, daljšo povest Franceta Bevka »Huda ura«, Andreja Budala knjigo »18 velikih« s kratkimi poljudnimi portreti osemnajstih slovenskih pisateljev od Trubarja do Otona Županciča, dalje poljudno naravoslovno knjigo Jakoba Trnovca »Šarki in življenje« in daljšo povest Damira Feligla »Supervitaline« z uvodom dr. Andreja

Budala ob pisateljevi šetdesetletnici. K posameznim knjigam se bomo še vrnil in podrobnejšim poročilom.

Dr. Jože Ruz, Jedro kočevskega vprašanja. Kot ponatis iz obsežnega Kočevskega zbornika, ki je zaradi višje cene marškomur težje dostopen, je CMD izdala daljši spis znanega geografa in zgodovinarja dr. Jožeta Rusa »Jedro kočevskega vprašanja«. Ta spis sega zares k jedru gospodarskih, političnih in socialnih vprašanj kočevske pokrajine in njene narodnostne problematike, zato je vreden, da ga spoznaajo tudi širši čitateljski krogi. Brošurica stane 10 din in se doblava pri CMD in v knjigarni Tiskovne zadruge.

Spomini naših pisateljev na šolo. Znan mladinski pisatelj, ravnatelj Anton Kosi v Središču od Dravi pripravila zbirko črtic naših starejših in mlajših pisateljev, ki se tičejo njihovih doživljanj v ljudski šoli. Ti spomini na šolska leta bodo nedvomno zanimivi za pedagogike kakor tudi za navadnega čitatelja. Prireditelj te zbirke, ki bo izšla morda v dveh zvezkih, se obrača na razne pisatelje, da mu pošljejo svoje spomine, če jih imajo.

Ilustrirana pravljica Frana Milčinskega. Pravljica »Trdoglav in Marjetica«, ki jo je po motivih slovenske narodne pesmi spisal Fran Milčinski, je izšla v razkošni izdaji Nove založbe z ilustracijami in v opremljenosti arh. Marije Grafenauer. Knjiga je izšla kot kolorirana slikanica. Marija Grafenauer je s tem prvim svojim delom pokazala mnogo smisla za našo domaćo pravljico in v risbah, v izboru barv toliko sposobnosti, da je tako razodela svoj ilustratorski talent. Slikanica ima z naslovno stranjo deset barvnih slik in v besedilu še deset enobarvnih risb. Dobiva se tudi v knjigarni Tiskovne zadruge.

Domače vesti

• Pocatitev spomina žrtve avstrijske soldatske. Na praznik zedinjenja so v Budvi na Sokolskem domu odprli spominski ploščo pomorskega kapetana Milana Srzencića iz Budve, ki so ga avstrijske vojaške oblasti leta 1914, da bi se vrnil na svoj dom, zapeljale v Hercegovino. Ploščo so odprli pri Hercegovnem ustrelišču.

• Stina najst novih civilnih pilotov. V ponedeljek so se pred uradno komisijo, ki ji je predsedoval letalski kapetan I. razreda za generalstabske posle Nikola D. Pomarišac, vršili na zagrebškem aerodromu izpiti za civilne pilote. Izpiti je napravilo 14 kandidatov.

• Predstavnik železničarjev pri ministru vojske. Kakor smo že poročali, se strokovna združenja jugoslovenskih železničarjev že delj časa bore za izboljšanje svojega položaja. Na njihovo pobudo je prometni minister inž. Bešlić otvoril posebno anketo o pogojih vprašanih, a predstavnik strokovnih združenj niso zadovoljni, češ, da je njeno poslovanje preveč birokratsko. V ponedeljek dopoldne je po sebnia delegacija obiskala ministra vojske generala Nedčca, da tudi njega seznanji z zahtevami železničarjev, ki so sestavni del vojske in organizacije narodne obrambe. Minister vojske je delegatom zagotovil vso svojo pomoč, da pridejo železničarji do svojih pravic, in jim objubil, da bo o stvarih govoril s predsednikom vlade in kraljevskim namestništvom.

• Novi grobovi. V Ljubljani je umrla v visoki starosti 89 let gospa Franja Kallševa, vdova po magistratnem ravnatelju. Blago pokojnico bodo danes ob 16. sprejeli iz Gradišča 11. k Sv. Križu. — V ljubljanski bolnišnici je umrla zasebni uradnik g. Anton Vogel, star 46 let. V svetovni vojni je bil ranjen v glavo, odlej je večkrat trpel ter je za posledico tudi povzročila prerano smrt simpatičnega moža. Zaprtili so vdovo gospo Elio. Pogreb bo jutri ob pol 16. — V ljubljanski bolnišnici je umrla g. Jernej Skofic, služitelj III. državne realne gimnazije za Bežigradom. K večjemu počitku so ga položili včeraj ob 16. pri sv. Križu. — Na Javorniku je umrla g. Alojzij Rizzoli, blaginjak KID v pokopju. Pogreb bo danes ob 15. — Na Vrhniki je umrla gospa Franja Dobovčnikova, soproga podpredsednika finančne kontrole v pokopju. Blago mater bodo pokopali jutri ob 15. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• K preselitvi baltičskih Nemcev. Nemški konzulat v Ljubljani objavlja: Predpisi nemške državne vlade o vrnitvi Nemcev iz Baltika se nanašajo tudi na one Balte nemške narodnosti, ki živijo v inozemstvu. Rok za prijavo poteka 15. decembra 1939. Natančnejša pojava in dajeta nemški konzulat v Ljubljani in njegova podružnica v Mariboru.

• Izločanje poštne razmere. Pred dnevi smo poročali o zasedanju poštnega sveta pri poštne ministru v Beogradu. Kakor naknadno poročajo, so bili na seji sprejeti nekateri daljnosežni sklepi, ki jim je zagotovljena tudi odobritev ministrskega sveta. Pomembne poštne direktive bodo dobile široka pooblastila, kakršna je imel doslej samo minister. S posebnim pravilnikom bodo urejene nagrade za delo poštne osebe tako, da bo varovano načelo nedeljstva odmora. Telefonska služba vzdolj jadranske obale bo avtomatizirana in opremljena z najmodernejšo aparaturom. Avtomatske telefonske centrale bodo zgrajene v Šibeniku in Mostarju, polavtomatska pa v Metkovicu. Dosedanja polavtomatska centrala na Hvaru se bo preselila v polno. Prav tako bo otok Vis dobil avtomatsko centralo, ki bo zvezana s Splitom s pomočjo radiopostaje, na ultrakratkih valovih.

• Veljavnost znamk Jadranske straže podaljšana. Z odlokom ministra za ptt je odobreno, da se podaljša rok veljavnosti poštne znamke Jadranske straže do 31. decembra.

• Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josef« grene vode, zjutraj na tešče pa isto množino Prava »Franz-Josef« voda se izkazuje vedno kot popolno in zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

decembra t. l. s tem, da se za frankiranje poštne pošiljke te znamke lahko uporablja jo še mesec dni po tem, t. j. do 31. januarja 1940 vključno. Glede na to bodo omenjene znamke v prometu do 31. decembra t. l. in jih bodo pošte do tega dne prodajale običajno.

• Uvedba brzojavne in telefonske službe pri pošti Podsedra. Dne 27. novembra je bila pri pošti Podsedra uvedena brzojavna in telefonska služba.

• Predsednik Udruženja jugoslovenskih glasbenih avtorjev (UJMA) v Zagrebu sklicuje izredno glavno skupščino tega združenja, ki bo v nedeljo 17. t. m. v Zagrebu ob 11. dopoldne v društvenih prostorih Pod zidom štev. 3/II z naslednjim dnevnim redom: Sprejem zaključka, a katerim se jemlje na znanje izstop zagrebške grupe UJMA, kakor tudi ustanovitve Hrvatskega avtorskega društva (HAD), o čemer se obveščajo vsi člani. V Zagrebu dne 2. decembra 1939. Predsednik Kresimir Baranović s. r.

• Kako je rasel Zagreb. Pravijo, da je bilo v Zagrebu zgrajenih okoli 10.000 stavb brez stavbenega dovoljenja. V njih prebiva okoli 80.000 Zagrebčanov. Vrednost stavb cenijo na več kot pol milijarde dinarjev.

NOV POGLED NA NAŠO FARMACIJO

in na njen socialni in kulturni pomen. Vam bodo dali prekrasni novi kalendarji (stenski in žepni), ki se bodo kmalu dobivali v naših lekarnah. Prosite Vašega lekarnarja, da Vam rezervira en izvod.

• Lastniki tovornih avtomobilov se opozarjajo na oglas »Olt Generators«. Priporočamo lastnikom, da čim prej nabavijo »Olt Generators«. Izdelek Osiječke ljevalnice železa i tvornice strojeva d. d. Osijek. »Olt Generator« je znatno bolj ekonomičen, ker potrebuje ogelje.

• Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu, Berislavićeva ul. 11. V sredo 6. t. m. ob pol 21. bo predaval vseuč. profesor g. dr. Luka Marić o postanku in delovanju ognjenikov (s projekcijami). Vstop prost.

DAME — GOSPODJE!

Ne odlašajte s posetom novootvorenega frizerskega salona FRANK (podružnica) v Kresaji. Trajna ondulacija ter barvanje las po konkratnih cenah. — Se priporoča.

Frizerski salon FRANK

Ljubljana, Lingarjeva 1.

• V naslov članka »Slovensko ženstvo za volilno pravico«, ki smo ga objavili včeraj v »Jutru«, se je vrnila neljuba tehnična pomota. Zborovanje ne bo v Ljubljani, temveč v Mariboru, v Narodnem domu, 10. t. m. z začetkom ob 15. uri.

• Smrtno kazen za naviljavo cen so nekateri govorniki zahtevali na nedavnem zborovanju poštne uslužbenec v Zagrebu. Položaj poštne uslužbenec pa je tudi dovolj težaven, da človek razume njihovo gorčenje v borbi proti spekulacijam. Kakor je bilo razvidno iz drugih poročil, so med poštne uslužbenec v Zagrebu pogoste družine, ki štejejo po osem članov, njihovi hranitelji pa imajo vsega skupaj komaj do 1100 din mesečnih dohodkov.

židarja Jaka, L. Perka, M. Sedeja, M. Preglaja.

• Češko-jugoslovenska revue (Praga) je po daljšem presledku izdala 5-7 številko. Po pokojnem Ant. Beringerju je prevzel uredništvo docent dr. Julij Heidenreich. Poglaviti del zvezka je posvečen spominu dolgoletnega urednika te revije in prizadevanja organizatorja češko-jugoslov. kulturnih stikov, minist. svetniika Antonia Beringerja. Poleg tega je v tej številki češko besedilo uredil, ki so v zvezi z ustanovitvijo banovine Hrvatske. Prof. dr. Vojtěch Měřka (Brno), znani in priznani poznavalec naše literature, je prispeval študijo o slovenskem pesniku Dragutinu Ketteju. Študija je prepletena s češkimi prevodi njegovih verzov. Dr. Julius Heidenreich se v članku »Jugoslovenski ljubljenece Prage« bavi s odnosom dramatika Iva Vojnovića do Čehov in njihove krasne prestonice. O beograjski Narodni biblioteki poroča Smilja Mišić, v kroniki pa je obilo drobnih vesti, med njimi nekrolog dr. F. Dergancu iz peresa J. K. S. V ostalem pa so slovenska slabo zastopana. Tudi ta zvezek ima prilogo »Slovenski Jadrani« s prevodi iz M. Crnjanskega in J. Spiridonovića-Savića, s češkimi pesniškimi motivi o Jadranu in z raznimi spomini in vestmi o našem sinjem morju.

Smrt češkega pisatelja. Minule dni je umrla v Prhonicah na Češkem starejši ljubki pisatelj Bogumil Zahradnik — Brodský. Prvotno je bil katoliški duhovnik, po svetovni vojni pa je sodeloval pri organizaciji češke narodne cerkve. Zahradnik je bil izredno plodovit pisatelj. Njegovi spisi imajo izrazito ljudski značaj, ki so prežeti s plemenito naravnostno tendenco.

Praski kvartet na švedskem. Znameniti Praski kvartet je bil povabljen v Stock-

Nov Caruso odkrit

IME MU JE:
GIUSEPPE LUGO

In bo v kratkem pel
v LJUBLJANI!

Največje in najzabavnejši film popularnega filmskega junaka MICKEY ROONEY-a

Vratolomnosti in pustolovščine, ki jih izvaja Mickey Rooney kot cowboy, kot kavalier in gentleman, Vas bodo zabavale do solz! Nabavite si vstopnice v predprodaji! Pri tem filmu razdeljujemo nakaznice za brezplačno fotografiranje s samim Mickey Rooney-em!

Premiera danes ob 16., 19. in 21. — KINO SLOGA, tel. 27-30

• Za božična in novoletna voščila uporabljajte razglednice, ki jih je založila Ciril-Metodova družba, ker s tem podpirate sloško družbo, domače umetnike in domačo obrt. (—).

• Subotiski katoličani so cerkvi doznali dva milijona dinarjev doklad. Katoliške cerkvene občine v Subotici so se pred leti obrnile na mestni magistrat s prošnjo, naj prisilno izterja od katoliških občanov cerkveno doklado, ki so jo ostali na dolgu. Mestna občina je prošnjo odbila in subotiske cerkvene občine nekaj let niso moge izterjati svojega davka, da je dolgovana vsota narasla na dva milijona dinarjev. Na njihovo pritožbo je zdaj državni svet odločil, da mora mestni magistrat izterjati cerkvene doklade.

Iz Ljubljane

• Krajevna organizacija JNS za kolodvorski okraj ima v četrtek 14. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji hotela »Struželj« (vhod iz Dalmatinove ulice), svoj redni letni občni zbor s običajnim dnevnim redom. Vabijo se vsi člani in somišljeniki, da se obnega zbora zanesljivo udeležijo. Odbor.

• Ljudska univerza, Ljubljana, Kongresni trg. Danes ne bo predavanja.

• »Kurent« zadnjič v šentjakobskem gledališču. Zadnje tri uprizoritve tega uspešnega domačega dela bodo na praznik 8. t. m., v soboto 9. t. m. zvečer ob 20.15 in v nedeljo 10. t. m. ob 15. Na popoldanski predstavo opozarjamo zlasti posetnike izven Ljubljane. Ker so bile vse dosežne predstave razprodane, ni rezervacij več vstopnice pravčasno.

• Na običnem zboru akademikega knižničarstva dne 23. p. m. je bil izvoljen naslednji upravni odbor: predsednik Franc Vladimir, podpredsednik Velebit Ranko, tajnika Bizjak Mirko in Rogel Dušan, blaginjak Mauš Tone, gospodar Ciglih Koloman, knjžničar Martinović Ivo, arhivar Luther Gustav, referenta za prakse: Cermelj Samo in Mihelič Stjepan. Nadzorni odbor: Zolner Miroslav in Koželj Tone.

• Pri Sadjarski in vrtnarski podružnici Ljubljana mesto bo predaval drevi ob 19. g. km. svetnik inž. Sergej Gorjup od kmetijske poskusne in kontrolne postaje v Ljubljani. Naslov predavanja, ki ga bodo poslušalec skoptične slike, je: »Upoštevajte zakone dedovanja pri izbiri in vzgoji naših kulturnih rastlin.« Predavavnica: kemijska dvorana I. drž. realne gimnazije (realke) v Vegovi ulici, prtilje. Vstop prost.

• Javno predavanje splošnega šenskega društva bo v četrtek 7. t. m. ob 20. na ženski gimnaziji. Bielewsova cesta. Predavala bo prof. Anica Cerneljeva: Zivljenje in vzgoja.

• Zdrženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana vabi svoje

holm, kjer bo priredil tri koncerte s Beethovnovimi skladbami. Med potjo je na povabilo mesnega sveta koncentriral v Esenu. Ta njegov koncert je obsegal skladbe Mozarta, Dvořaka in Smetane.

Stoletnica Ludwiga Anzenbergerja. To dni je minilo sto let, kar se je rodil znani nemški pisatelj Ludwig Anzenberger, 10. t. m. po poteče petdeset let, kar je umrl. Anzenberger je bil eden največjih predstavitev avstrijske literature. Nadaljeval je Nestrojevne tradicije in je najprej zaslovel s svojo igro »Der Pfarrer von Kirchfeld« (1870), ki je dosegla tolik uspeh delo tudi zaradi svoje liberalne tendence. Izmed ostalih njegovih iger je omeniti še kmečko dramo »Der Meinetbauer«, »Der Gewissenswurm« i. dr. Izmed romanov je posebno znan »Sternsteinhof«. S svojo vzgojno tendenco in svojim doslednim realizmom je bil Anzenberger predhodnik naturalizma, kot pripovednik in dramatik izrazil ljudskega značaja pa je imel velik vpliv ne le na nemško-avstrijsko književnost, marveč delno tudi na slovensko literaturo v območju nekdanje monarhije.

Srpska književna zadruga v Beogradu je izdala med letošnjimi rednimi publikacijami poleg na tem mestu že omenjene zbirke povesti Miška Kranjca v prevodu T. Potokarja, pesniško zbirko predvojnega srpskega pesnika Vladislava Petkovića Disa s predgovorom Božidarja Kovačevića, dalje drugo knjigo povesti Veljka Milčevića, knjigo razprav in člankov pokojnega Pavla Popovića, Sime Matavulja »Bileške jednog pisca« v redakciji in s predgovorom Marka Carja, Miljutina Garašina »Dokolice« s predgovorom Jase M. Prodanovića in Ivana Bunjina »Život mladoga Arsenjeva« v prevodu Nikole Vidakovića.

OD OBSTOJA ZVOČNEGA FILMA NAJVEČJI FILM

JUAREZ

TRAGEDIJA CESARJA MAKSIMILJANA IN NJEGOVE ZENE SARLOTE. SPOPAD DVEH SVETOV IN DVEH NAZIRANJ O ŽIVLJENJU IN LJUDEH.

PAUL MUNI — BETTE DAVIS

Režija: WILLIAM DIETERLE

Godba: E. W. KORNGOLD.

SLAVNOSTNA PREMIERA DANES OB 21. URI
v KINU MATICI, tel. 21-24.

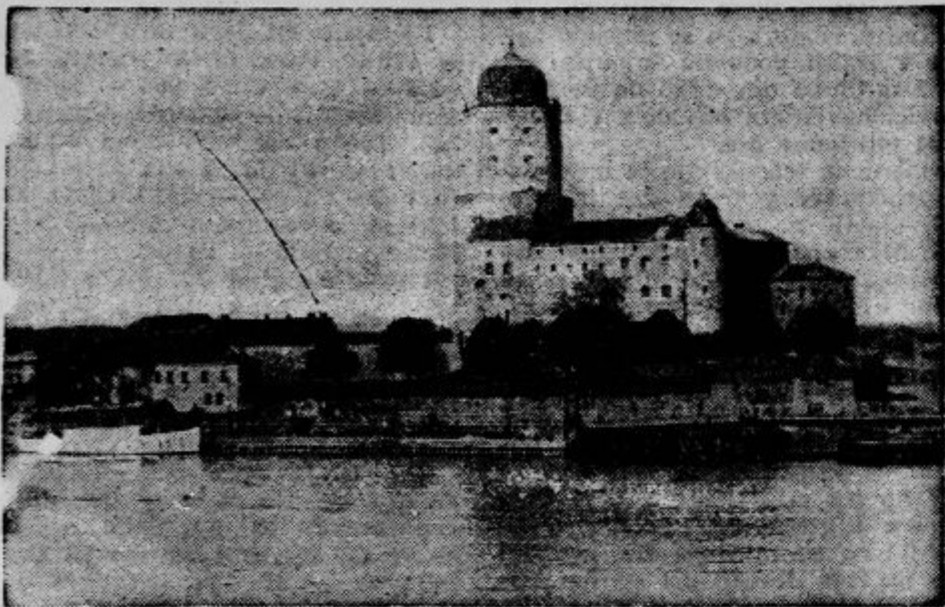
NABAVITE SI VSTOPNICE V PREDPRODAJI — Zvišane cene!

Andy Hardy na divjem Zapadu

NE ZAMUDITE! Oglejte si prekrasni, pretresljivi in vsebinsko

Viborg in okolica

Najbolj prometna luka na Finskem — Okrožje z divnimi letovišči

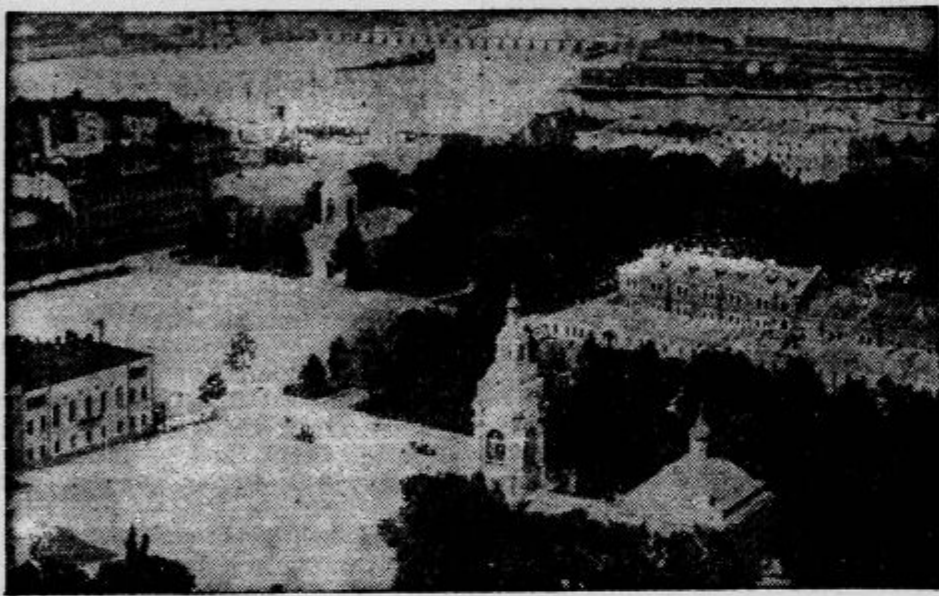
Pristaniško mesto Viborg (Vilpuri) v Finskem zalivu

V poročilih o vojni med Sovjetsko unijo in Finsko se večkrat omenja mesto Viborg, glavno mesto istoimenskega okrožja v Finskem zalivu. Rusi in Švedski ga imenujejo Viborg, Fini pa Vilpuri. Mesto je v prvi vrsti važno zaradi tega, ker teče skozi njega železnica, ki veže Helsinke s Leningradom. Viborg ima okrog 50.000 prebivalcev.

To mesto ima zelo dobro zavarovano, toda plitvo luko, kamor lahko zaplavaljo samo ladje, ki ne dosežejo štiri metre globine. Večje ladje se morajo ustavljati

ne industrijo. Nekoliko je razvita tudi živilnopravna. Poljedelstvo je takisto na zelo visoki stopnji. Kmetovalci pridelujejo po večini oves in rž. Trgovinsko središče je Kotka, tovarni promet pa gre po še prej omenjenem Sajmenskem prekopu.

Viborsko okrožje je tudi znamenito prizorišče zgodovine. Karel II. je bil nekoč jabolko spora med Švedsko in Rusijo. Ko je v bitki pri Poltavi Karel XII. podlegel ruski premoci Petra Velikega, se je viborska trdnjava, ki je prej osemkrat uspešno kljubovala ruskiemu napadu, mo-

Glavni trg v Viborgu

v pristanišču Urasu, trinajst km jugovzhodno od Viborga. Pristanišče pozimi zamrzne in led ga pokriva navadno od polovice decembra do polovice aprila. V glavnem izvažajo Fini iz Viborga les, ki ga tukaj nakladajo na trgovske ladje. V prometnem pogledu pa je Viborg prva luka na Finskem. Njen letni promet doseže milijon ton. Mesto ima zelo skromno industrijo.

Viborg je v bistvu švedska naselbina, ustanovljena malo pred l. 1300. Rusi so mesto osvojili precej pozno, namreč v severni vojni l. 1710. Trgovski značaj Viborga je narasel šele po l. 1856, ko je bil dograjen tako zvani Sajmenski prekop, ki veže Viborg z industrijskimi predeli Finske.

Viborg je imel l. 1914. značaj utrjene postojanke, in sicer tako na kopni kakor na morju. Finska je v zadnjih dvajsetih letih mesto še bolj utrdila.

Viborsko okrožje obsega jugovzhodni del Finske in meji na Rusijo. Večji del meje na jugu sega do Ladoškega jezera. Viborskiemu okrožju pripada tudi veliko število otokov v Finskem zalivu, otokov, o katerih je bilo govora v pogajanjih med Sovjetsko unijo in Finsko, n. pr. Björke (Koivisto), Hogland (Sursaaari) in drugi. Na Ladoškem jezeru leži otok Valamo s slovitim samostanom pobožnih menihov. Med prebivalstvom je tudi odstotek Rusov in Švedov.

Viborsko okrožje obsega področje jezerske visoke ravnice, po kateri tečejo reke, ki se izlivajo v Ladoško jezero in Finski zaliv. Reke v teh krajih so polne slapov. Največji med njimi je slap Inatru. Tik njega so zgradili največjo hidroelektrično centralo na Finskem.

Na obali Finskega zaliva je vse polno letoviščarskih krajev, kamor so za časa personalne unije med Rusijo in Finsko zahajali ruski velikaši. Posebno slovijo letoviščarske naselbine v bližini obmejne kraja Teriokija, kjer se je obrazovala posebna vlada, s katero je Molotov podpisal pogodbo. Kakor drugod v Kareliji, je tudi tod okrog vse polno granit, zemlja pa krije zaklade bakra in svinca.

Viborsko okrožje ima zelo razvito gozd-

Brez kisika ni misli

Včasih so rekli, da brez fosforja ni misli, a še važnejši je nemara kisik, brez katerega bi ne bilo življenja sploh. Poedina tičva v človeškem telesu potrebuje različne količine kisika za svoje delovanje.

Tako porabi gram navadnega mišičja vsako minuto samo štiri enote kisika, gram srčnega mišičja pa desetkrat toliko, to je okrog 40 enot. Presenetljivo pa je, da potrebuje možgansko tičvo več nego dvakrat toliko, in sicer 90 enot na minuto. Ni torej nič čudnega, da nam možgansko delo ob pomanjkanju kisika kmalu zastane.

Izumi proti magnetičnim minam

Reuterjeva agentura poroča, da so Francozi rešili tudi vprašanje magnetičnih min po novem postopku. Z neko novo pripravo je mogoče te mine potegniti na površino, kakor se je to doslej dogajalo z drugimi minami, ki so jih iskali. Izumili so namreč stroj, ki vpliva na mine pod površino tako, da se morajo mine razpočiti, ne da bi napravile kakšno škodo.

Kazenski porto za zamudno karto

Neka gospa v Colwyn Balu je prejela te dni pošto karto, ki so ji jo bili poslali neki mnanci 22. avgusta 1912., torej pred 27 leti, iz Manchestera. Dostavili so ji jo brez vsakega pojasnila o vzroku te zamude. Pač pa ni pošta pozabila prejemnici naložiti kazenski porto, kajti normalni porto se je v tem času od pol pennyja zvišal na 1 penny.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Prvi napad na Helsinke

Pretrpetljivi prizori ob prvem napadu bombnikov v finski prestolnici

Helsinški poročevalec švicarskega lista »Basler Nachrichten« opisuje s pretrpetljivimi besedami usodo finske prestolnice. Sovjetske bombe so ubile številne civilne osebe. Del žrtve leži še pod razvalinami porušeni hiš. Prebivalstvo je napad popolnoma presenetilo, ker ni o izbruhu vojne ničesar vedelo. V šolah so imeli reden pouk, ko so eksplozivale prve bombe. Otrok se je lotila strašna panika. Učitelji so se trudili, da jih spravijo v zakonitost,

toda mnogi otroci so v svoji grozi skakali skozi okna na cesto. V zakonitost se jih je mnogo onesvestilo.

Najmočnejši napad je bil popoldne ob 14.40. Petnajst težkih bombnikov je krožilo nad mestom. Hišo zunanjega ministra Eirkkoja so bombe popolnoma porušile, njegovo hčer so potegnili težko ranjeno izpod razvalin.

Vso noč so iskali žrtev teh bombnih napadov.

Granata padla na belgijsko bolnišnico

K sreči je bil bolnik odsoten...

Nad belgijskim ozemljem se letala vojujočih se držav, kakor znano, zelo rada »sprehajajo« in Belgiji jih sprejemajo tedaj s arditim ognjem iz obrambnih topov. Pri neki takšni priliki se je zgodila tudi kakšna nenavadna stvar, kakor poročajo iz Bruslja.

Ko so pred kakšnimi desetimi dnevi tuja letala spet letela nad belgijskim ozemljem, je ena izmed granat, ki se ni raz-

počila v zraku, priletela v neko peč oboroževalne družbe Ozgrev-Marhaye v Liègeu in se tam razpočila. Pri tem je uničila še pet drugih peči, človeških žrtve pa k sreči ni bilo. Še bolj čudno usodo je imela granata, ki je padla na neko cesto v Gentu in se razpočila. Eden njenih drobcev je zletel skozi okno v neko dvorano vojaške bolnišnice in na posteljo nekega bolnika, ki je pa bil baš tedaj odsoten.

Prizorišče rusko-finskih bojev

Južna obala Finske s Helsinke ter pristanišči: Hangö, Kotka, Viborg in obmejnimi mestni Teriokij — ki se najčeste omenja v sedanjih poročilih o vojnih operacijah. Med finskimi zalivom in Ladoškim jezerom je znamenita finska obrambna črta, takozvana »Mannerheimova linija«.

ANEKDOTA

K Sibeliusu je prišel mlad skladatelj in mu za igral svojo najnovejšo skladbo. Bili sta simfonija in se je imenovala »Bodim rodovom«.

Ko je mladi mož končal, je čakal z napetostjo mojstrove sodbe. Ta je dejal prijazno: »Ni tako slabo, mladi prijatelj. Toda do prejemnikov ta muzika gotovo ne bo prišla.«

VS AK DAN ENA

On: »Moj brat je direktno nasprotje mene. Ali ga že poznate?«
Ona: »Ne poznam ga. Prav zato vas prosim, da me seznaniš z njim.«

(Söndogsnisse Strix.)

Zane Grey:

31

Zakon zapada

Roman

Maryje se je bilo polastilo mirno zaupanje, zanesljivo se je nadejala, da ne bo zdaj ničesar več, kar bi utegnilo skaliti veselico, posebno ker se je vedla Georgia — vsaj za svoje razmere — zelo obrzdano. A tedaj je pristopil k nji Enoh, rekoč:

»Glej, kaj dela tvoja sestra.«

Maryji ni bilo treba dolgo iskati: Georgia je z Dickom Thurmanom, najmlajšim izmed trojice sinov starega Henryja Thurmana, plesala tango, modni ples, ki ga je bila — toliko je Mary vedela — naučila nekatere izmed mlajšega pokolenja.

Kako strahovito neprikladen je bil ta jazz v tej gozdovski šoli! Mary je bila ogorčena, hkratu pa tudi očarana od ljubkosti in miline, s katero se je gibala Georgia, ki je seveda opazala, da zbujajo pozornost, a se je delala, kakor da ne vidi ničesar razen svojega plesalca.

»Saj še ne bi bilo tako hudo, ko bi bila le drugače oblečena,« je šepnil Enoh zaročenki; »močno ji bodo pa zamerili, da je zapeljala tudi ostale mlade norce.«

Med tem so se bile namreč našle izmed Georgijinih marljivih učencev tri nadaljne dvojice, ki so njih poizkusi, da bi dosegle mojstrico, sicer na moč smešno vplivali, tako da je bilo pri gledalcih več smeha nad njimi kakor zgražanja.

Mary je sedela kakor na žerjavici in se potolažena oddahnila, ko je bil ples končan. Tiho je vprašala Enoha, ali ne bi bilo bolje namigniti Georgiji, naj rajši nikar ne pleše tako, toda zaročenec ji je odločno odsvetoval.

»Samo poslušala boš stvar, če razdražiš njeno trmo,« je dejal, »in razen tega je gotovo že sama opazila, kako malo nam je njeno zverjanje po duši.«

Ko je kratki odmor minil, je krenil Bid Hatfield skozi vso dvorano naravnost proti Georgiji, očitno z namenom, da jo poprosi za prihodnji ples. Zdal je tudi preudarnega Enoha zaskrbelo, posebno ker je videl mrki obraz, s katerim je zrl na dvojico Cal, ki je sedel nedaleč od nje.

»Takisto je, kakor da bi izžival vse Thurmane,« je razburjeno šepnil Maryji. »Če mislita tudi to pot plesati takšen zamorski ples, je komedija gotova.«

Gosli starega Henryja Thurmana so že škripale, in dvojice so nastopale, a so se obotavljale začetki; vsi so se skrivaj ozirali na Hatfielda in Georgijo, ki ju je očitno zabavala misel, da sta središče obče pozornosti, in ki sta zdaj temo objeta začnela ples, kakršnega ta izba še ni bila videla. Mary ju je kritično opazovala. Hatfield je moral ta način plesa že poznati, ali je imel pa prirojeno zmožnost zanj — vsekakor je bil čudovit plesalec za Georgijo, ki se je vsa zamaknjena blazeno smehljala in očitno ni slutila, kako nevarno igro igra. Bid Hatfield pa se je tega povsem zavedal, sodeč po njegovih očeh, ki so bile porogljive in nesramne.

Mary se je ozirala na Thurmanovo — nič ni ka-

zalo, kako gledajo na to izzivanje. Mahoma pa je stari Thurman, Enohov stric, vstal, stopil k svojemu bratu Henryju in mu šepnil nekaj na uho.

Godba je nato takoj prenehala. Gard je zlezal na zaboj — no zagorelem, s sivo brado obrobjenem obrazu mu je bilo videti, kako je vrelo v njem. Vendar je izpregovoril mirno, čeprav z grmečim basom:

»Gospoda, dragi prijatelji! Rad bi povedal le nekaj kratkih besed. V tej šolski hiši smo obhajali že prenekatro veselico, bili smo dobre volje in smo plesali in noreli, saj nismo potuhnjenci in puščamo mladini njeno pravico — naj se nadišlj! Zelo umetni naši plesi pač niso bili nikoli, a s podobni so bili! In če zdaj vdirajo semkaj tuji in nas hočejo osrečiti z nespodobnimi plesi, tedaj jim kar naravnost povemo: za to se zahvaljujemo, takšnih reči ne maramo pri nas! — Tako, to sem hotel povedati kot star mož in prijatelj naše mladine — končal sem!«

Poparjen molk je zavladal po tem govoru. Gard Thurman je še nekaj trenutkov stal na svojem mestu, razpenjal mogočna ramena in s iskrenim se pogledom na grešno dvojico, ki je bila nehoti pobesila oči — nato je stopil z zabojja. Henry je jel goslati kot neumen, kakor da hoče dohiti zamujeni čas, v resnici pa iz sočutja z osramočenima krivkama, ki jima je hotel dati možnost, da se izgubita v vrvežu plesalcev. Te možnosti pa Georgia ni hotela porabiti, ampak je hitro krenila v tisti kot prostora, kjer so viseli odloženi plašči in kletki — Hatfield je tekel za njo, divje mahal

z rokami in ji nekaj prigovarjal, toda očitno z zaman.

Mary je hitro vstala in pogledala okrog sebe — Enoh je bil izginil. Kakor hitro je bila v gneti plesočih dvojic, se je prerila k vratom in našla tam zaročenca. Enoh je resno govoril s Calom, tigar obraz je bil takisto bel kakor naprskni njegove srajce.

Georgia je bila med tem Hatfielda zelo nemilostno odslavila in ga ni več pogledala, čeprav je neodločno stal v njeni bližini. Ogrnila si je plašč, si vrgla lahek šal čez lase in krenila proti vratom. Mary ji je stopila naproti in vprašala:

»Kam pa?«

Georgia ni odgovorila — morda vprašanja v razburjenju niti razumela ni — ampak je šla dalje.

Okrog Cal in Enoha se je bila med tem zgrnila skupina radovednežev, ki so začuden pogledali, ko je Georgia zdajci obstala pred Calom in mu rekla:

»Ali bi bil tako dober, da bi me odpeljal domov? Tim je pijan, o Hatfieldu ne more biti govora, torej se morem obrniti samo do tebe — ali mi hočeš storiti uslugo, Cal?«

Maryji se je v srce smilila, kajti videti je bilo, da ji ne manjka mnogo, pa bi se zrušila. Vendar jo je morala nehoti občudovati: po vsem, kar se je bilo zgodilo, je bilo treba mnogo poguma, da se je izpostavila zavrnitvi.

Kaj bo storil Cal v tem nepričakovanem položaju? Ali se bo pokazal velikega ali majhnega? Ali bo porabil priložnost, da se maščuje?

Jugoslovenska politika

V Beogradu je začelo izhajati posebno glasilo JNS
Načelni uvodni članek Jovana Banjanina

Dne 1. decembra je v Beogradu izšla prva številka lista »Jugoslovenska Otadžbina«, ki bo izhajala kot polslužbeni organ Jugoslovenske nacionalne stranke. Urednik novega lista je bivši narodni poslanec dr. Mirko Došen.

V uvodnem programskem članku razpravljajo Jovo Banjanin o stališču in nalogah jugoslovenskih nacionalistov napram sedanji narodni in državni situaciji. Danes se naša država preoblikuje v državno zvezo, ali z drugimi besedami v federacijo, toda s tendencami, ki v mnogem prehajajo preko okvira in načela federacije. Priznati je treba, da je bila naša država do sedaj skoraj stalno v krizi, pogosto v zelo težki. Patriotizem in razumna uvidenost sta bila zlasti v času opasnih mednarodnih potresov postavljena pred težke naloge. Triletna politika režima dr. Milana Stojadinovića je pojava splošno razsulo. Potrebni so bili največji napori, da izidemo iz kaosa. Tako se je tudi JNS odločila za skupno delo z ostalo opozicijo. Potrebno je bilo neizbežni proces pospešiti in dovršiti s čim manjšo škodo za državo. Združena opozicija in Jugoslovenska nacionalna stranka nista sodelovali pri pripravi za uredbno do 26. avgusta in tudi nista prevzeli za ta akt nobenih odgovornosti. JNS je tudi potem dogodku naglasila svojo neomajno vero v jugoslovensko nacionalno in državno misel.

Z ukrepi od 26. avgusta je bila — nadaljuje g. Banjanin — osnovana banovina Hrvatska. Sedaj je v ospredju banovina Slovenija. Po načelu, na katerem je zasnovan ta sporazum, je logično, da se osnuje tudi tretja banovina — Srbija. Mi jugoslovenski nacionalisti se bojimo, da je trilateralizem zelo nesrečna oblika našega skupnega državnega življenja. Toda oni, ki so dovedli državo na to pot, morajo sedaj dokazati, da je taka razdelitev možna, koristna ter pravica za vse. Samo na ta način bosta življenja in izkušnja pokazala, kam je državo odpeljalo odstopanje od jugoslovenske misli. So protivniki, ki sedaj zlohotno dokazujejo, da je jugoslovenska misel končno onemogočena. So tudi malodušneži, ki so pričeli izgubljati vero v svoje ideale. Toda ti in oni se nahajajo v težki zablodi. Nikdar jugoslovenska misel naših državi ni bila bolj potrebna ko danes. Ako hočemo, da bo

Jugoslavija organska celota, — in ona to mora biti —, potem mora ostati očuvana misel, ki ves narod in vse kraje veže moralno, duhovno in politično. Brez tega bi naša država bila samo mehanična zveza raznorodnih elementov.

Kot reakcija na hrvatsko fronto se sedaj dvigajo glasovi po potreba formiranje srbske fronte in v javnosti čujemo klic: Srbi skupaj! Pri nekaterih je to izraz patriotične zaskrbljenosti, toda pri mnogih je to samo izkoriščanje narodnega razpoloženja. Mogoče bi srbska fronta mogla zaščititi kakšen poseben srbski interes, toda nesumljivo bi borba srbske in hrvatske fronte oslabilila državo. Končni rezultata te borbe pa bi mogel postati fatalen za vse nas. Zato jugoslovenski nacionalisti pozivajo »na okup« vse Srbe, Hrvate in Slovence, ki verujejo, da samo jugoslovenska misel čuva moč in veličino Jugoslavije.

Jugoslovenska misel je v teh 20 letih morala nositi mnoga bremena, ki so jo mučili. Na njo so metali odgovornost za vsako zlo, ki se je godilo v državi. Danes je ona te odgovornosti osvobodila. Danes je ona misel svobodne borbe in nesebičnih naporov v službi velikih interesov domovine. V zadnjem času smo pričeli dezertirati in moralnih polomov mnogih ljudi. Toda jugoslovenska misel se je s tem samo obojila tudi tega balasta, ki nikomur ne bo prinesla sreče, kajti pri teh ljudeh ne bo nihče našel pripravljenosti na katerokoli žrtve. Jugoslovenska nacionalna stranka smatra sporazum za neodložljivo državno nujnost, uverjena pa je, da bo tudi po sporazumu zmagala misel narodnega in državnega edinstva. Zato bo JNS tudi nadalje iskreno podpirala politiko poštenega in pravičnega končnega sporazuma, pri čemer bo vedno imela pred očmi državo in domovino. Baš zato pa bo s krepko vero v bodočnost tudi nadalje odločno nosila zastavo širokega in svobodnega jugoslovenskega nacionalizma.

Prva številka »Jugoslovenske otadžbine« ima zanimiva poročila o delu stranke med narodom in mnogo interesantnih političnih beležek. List, ki izhaja zaenkrat 1. in 15. v mesecu ter stane 24 dinarjev na leto, prav toplo priporočamo. Naroča se v Beogradu, Kosmajka ulica 5.

Obešenjaški humor

Na našo skromno včerajšnjo opazko, da razkrivanje raznih korupcijskih afer ne more znatno boljše izjaviteljstva javnega mnjenja in pripravljanje temeljev za komunistično propagando, odgovorjajo gospodi v Kopitarjevi ulici v svojem opoldanskem glasilu s molkom. Pač pa se živo trudijo doprinesti nove dokaze, da se jugoslovenski nacionalisti povezujejo z boljševidi in da je zlasti dr. Kramer nekaj protektor bodajočega komunističnega raja. Evo dokazov, ki jih navajajo:

1. Ker je JNS kandidiral na dr. Mačkovi listi, na katero je nosilec te liste sprejel tudi nekatere menda res levičarsko vsmerjene kandidate, izjavljajo sedaj po božni gospodje, da je dr. Kramer omogočil politični nastop slovenskih levičarjev in z njimi sklenil volilno zvezo. Te zveze do sedaj uradno še ni preklekal, s čimer je omogočil komunistu zakonito propagando, zakrinkano z njegovim imenom. Gospodom smo že enkrat povedali, naj se o tej stvari pomenijo z g. podpredsednikom kr. vlade, ker je lahko samo on odločal o tem, kdo je kandidiral na njegovi listi, ne pa JNS ali dr. Kramer.

2. V JNS ima še vedno veliko besedo bivši poslanec g. Milan Mravljje. »Slovenski dom« se je spomnil, da je bil g. Mravljje leta 1920. kandidat na listi levičarjev, torej par let prej, preden so gospodje iz Kopitarjeve ulice, kakor en mož glasovali za levičarsko listo delovnega ljudstva v Ljubljani.

3. Tretji dokaz je revija »Ljubljanski zvon«, ki jo izdaja Tiskovna zadruga in v kateri so sotrudniki baje tudi ljudje, ki so podpisali nedavni levičarski proglas. Kramerjeva krivica pa je razvidna iz tega, da je bil 1. 1933. sourednik »Ljubljanskega zvana« g. Božidar Borko, kulturni urednik »Jutras«, kateremu je dr. Kramer direktor.

Če to ni obešenjaški humor, potem res ne vemo, kaj zasluži to ime. Seveda, nekaj resnosti je še tudi na stvari. Napadi »Slovenskega doma« so v stilu častiljive tradicije gospodov, ki te liste pišejo. V Jugoslaviji se je nekaj časa rentiralo napredne in narodne ljudi oboževati, da so izkoreninjeni in izdajalci. In brezvestni centralisti. Danes se zelo obnebe komunistična obožba. In mnogi iz okolič pisateljev teh napadov smatrajo take obožbe celo za edino še preostalo sredstvo, držati nacionaliste pri tih, pri čemer jih prav nič ne moti, da imajo levičarje v svoji neposredni bližini.

Beležke

Povratak ministrov v Beograd

V Beograd so se včeraj vrnili mnogi ministri, ki so bili čez teden na agitacijskih potovanjih. Danes se bodo vrnili v Beograd tudi podpredsednik vlade dr. Maček, minister za socialno politiko dr. Budisavljević in notranji minister Mihaljević. Drevo bi tudi seja vlade, na kateri bodo začeli razpravljati o političnih zakonih, kakor je to minister dr. Budisavljević napovedal na enem svojih shodov v Liki.

Narodno obrambno delo

Lansko leto je bil v Ljubljani osnovan odbor, ki si je nadel ime »Narodni odbor«, a je dejansko le odbor ene politične stranke. Te dni dobivajo razna društva, podjetniki in trgovci dopise brez lastnoročnega podpisa, ki jih na zelo ponesrečen način pozivajo na prispevke za ta »narodni odbor«, ki trdi, da vodi vsestransko akcijo za rešitev vseh naših narodno obrambnih problemov, proti rušilni propagandi in za dvig slovenske narodne in državne zavesti. Akoravno ta narodni odbor v teku enega leta še ni podal niti najmanjšega dokaza svojega obstoja, uporablja v svojem delu fraze, kakor da predstavlja našo najvišjo narodno avtoriteto. Naslovnikom dopisa obljublja, da jih bo vpisal v svojo zlatno knjigo. Onim pa, ki se ne bi odzvali, preti, da bodo razkrinkani, da živijo od naroda, a nočejo pomagati pri narodni obrambi.

Kakor rečeno, o delovanju tega narodnega odbora naši javnosti ni ničesar znane. Ko je svoječasno bilo govora o ustanovitvi take ustanove, so bile preizre vse naše splošne nacionalne in kulturne organizacije, počeni z našo prvo in najbolj zaščitno narodno obrambno Društvo sv. Cirila in Metoda, ker se je ta odbor sestavljal zgolj po strankarskih vidikih pri zaprtih vratih. Razen obvestila, da je bil sestavljen, do sedaj o odboru tudi ni bilo čuti sploh nobenega glasu. Narodno obrambne akcije pa so nadaljevali tisti, ki so jih tudi že prej ves čas požrtvovalno vodili. V ostalem ni izključeno, da gre pri omenjenem dopisu za mistifikacijo. Nacionalni ljudje naj porabijo tudi to priliko, da čim več žrtvujejo za CMD in se čim bolj oklenejo sokolskih društev ter drugih nacionalnih kulturnih organizacij, ki so žal na-

vija je zvezala Split z zaledjem po liskih železnici. Jugoslavija gradi unsko železnico. Jugoslavija je šele izgradila splitsko pristanišče in v Splitu je bilo zgrajenih dosti več državnih poslopih, kakor v središču Slovenije, v naši Ljubljani. Mi tega naši primorski prestolnici prav nič ne vidimo, vendar pa pričakujemo vsaj nekaj objektivnosti do države, ki je krepko posegla Splitu pod rame v njegovem razvoju na račun državne blaginje, v katero smo prispevali tudi mi Slovenci prav pošten del.

Priprave za prvi hrvatski proračun

Pri zagrebški banski oblasti se vrše živahne priprave za sestavo prvega proračuna in finančnega zakona za banovino Hrvatsko. Predstojnik finančnega oddelka banske oblasti dr. Franolić je izdal že obširna navodila vsem oddelkom banske oblasti, ki morajo sestaviti svoje proračune za prihodnje proračunsko leto do 20. decembra. Navodila priporočajo povsod največjo štednjo. Glede splitske izpostave banske oblasti je predvideno centraliziranje proračuna v okviru skupnega banovinskega proračuna. Največji del navodil je posvečen sestavi proračuna za izdatke. O dohodkih govori samo par stavkov, ki pravijo, da bodo določeni dohodki šele po končni ureditvi vprašanja finančne samostojnosti banovine Hrvatske.

V Angliji interniran frankovec

Frankovski prvak dr. Branko Jelić, ki ruje v inozemstvu proti interesom naše države za tuje račune kot desna roka dr. Ante Pavelića, je bil nedavno interniran v koncentracijskem taborišču v Angliji. Moža so prijeli Angličani, ko se je vračal iz Zedinjenih držav, kjer je hujskal tam mošnje naše izselence proti Jugoslaviji. Vozil se je z italijanskim parnikom, ki so ga pregledali Angličani v Gibraltarju. Pri pregledu potniških dokumentov so ugotovili angleški policisti, da je potoval dr. Jelić z nemškimi potnimi listom kot nemški državljani. Zato so ga izkrcali in poslali v koncentracijsko taborišče.

Kratkotrajno ime

V Splitu imajo svojo čitalnico, ki je spremenila za časa enega pokolenja petkrat svoje ime. Najprej je bila Narodna čitalnica, nato Slavjanska kameje zopet Narodna, malo pred vojno Hrvatska, po vojni Jugoslovenska in sedaj zopet Hrvatska čitalnica.

„Slovaki bodo vedno na strani Nemčije“

Na zaključni seji slovaškega parlamenta je imel predsednik slovaške vlade Tuka govor, v katerem je očrtal odnose Slovaške do Nemčije. Rekel je, da Hitler ničesar ne dela na slepo srečo, marveč da vse dobro premisli in ravna zgolj po zgodovinski nujnosti. Genialnost Hitlerja je baš v tem, da vedno pravčasno spozna, kar je po zgodovinskih slah pripravljeno. Zato tudi dosega uspeh za uspehom. Iz tega sledi za slovaški narod, da slovaška država ni nastala po golem slučaju, nego kot zgodovinska nujnost. Zaradi tega je nemška politična smer za Slovaško zgodovinska nujnost in zato je za ves slovaški narod moralna dolžnost, to politiko podpirati. Naj se zgodi kakorkoli, slovaško mesto je na strani nemškega naroda in bo tam vedno ostalo.

V svojem govoru je Tuka tudi ostro napadel Anglijo in Francijo ter jima očital, da sta kazali nekoč iskreno prijateljstvo za Slovače, da pa sta sedaj njih največji sovražniki.

Koroški drobiž

Celovec, 2. decembra.

4. decembra bodo zopet po vsej državi šli živino. Po rezultatih tega štetja se bo ravnala bodoča prehranjevalna politika, po njih se bodo tudi sodile bodoče potrebe živinorej.

Prosvetni minister je odredil, da bodo v bodoče tudi na srednjih šolah učili nemško pravo. Za koroške šole je v letošnjem zimskem trimestru v ta namen določenih 5 ur pouka.

S 1. januarjem 1940 bodo občine lahko uvedle poseben občinski davek na nekatere alkoholne pijače, pa tudi na kavo, čaj in mineralno vodo. Izvzeti sta pivu in mleko. Novi davek bo smel znašati največ deset odstotkov dosežane prodajne cene v gostilnah.

Kmečki fantje, ki so določeni za to, da prevzamejo po očetih posevca, bodo morali položiti posebne izpite, da so zares sposobni voditi kmečko gospodarstvo. Za ta izpit je predpisana štiriletna praksa na posestvu, kmetijska šola in potrdilo o politični zanesljivosti.

V Bajtišah se je obesil tovarniški delavec Jože Pegrin. Bil je več let vdovec, te dni pa se je nameraval spet oženiti. Z nevesto sta oddala oklice na občini, nato pa so dogodek praznovali pozno v noč. Naslednje jutro so našli ženina obešenega.

V St. Jakobu v Rožu je umrl najstarejši šentjakovski občan, Anton Partl, pd. Ko. Rajmanov oče. Dosegel je lepo starost 83 let.

Beljaški občini je bilo za zidanje stanovanjskih poslopij odobreno posojilo v znesku 150.000 mark.

29 letni David Arzberger je bil pred izrednim sodiščem obsojen na 15 mesecev zapora, ker je poslušal neko inozemsko radijsko postajo.

Nemški otroški vrtci v slovenskem delu Koroške, ki so bili doslej uvedeni samo za poletni čas, se sedaj pretvarjajo v trajne, celoletne ustanove.

ustregla bi jim in tudi v državno blagajno bi padel kak stotak. Toda pošta nima pooblastila za izredne vožnje...

Ker delavci tudi oni večer niso hoteli čakati na redno jutrnjo vožnjo, so se razpršili po mestu in poiskali druga prometna sredstva. Avtomobilni prevoznik Franc Gjörköš je dal na razpolago tovorni avto, na katerega so zvrhali naložili prtljago delavcev iz Pertoce, Cankove in Rogoševcev. Na prtljago se je vsedlo 16 sezoncev in avto je zdrdral po ravni cesti proti Cankovi.

Med srečnimi sezonci, ki so se vrnili v domovino in se peljali proti Cankovi, je sedel tudi mehanikarski pomočnik Franc Kovač s svojo materjo, ki se je vrnila iz Nemčije. Toliko sta si hotela povedati ob srečnem svidenju, da je sedel na avto z namenom, da se z njim spet vrne v Mursko Soboto, kjer je že dalje časa uslužben.

Vesel, da se je mati zdrava vrnila v domači kraj, se je 20 letni Franc Kovač okrog pol 11. zvečer spet vračal nazaj v Mursko Soboto. Avto je vodil sofer Franc Rituper, poleg njega pa so bili na avtu še Mihael Šebanić in njegov sin Jože ter Viktor Vrečić. Na Pertoci je avtomobilu ugasnila desna luč, medtem ko se je bila leva utrlila že na poti v Rogoševce. Ker je bil zdaj

avto brez luči, so je Franc Kovač posadil, da bo sedel na blatnik, z električno žepno baterijo svetil ter tako kazal avtomobilu pot. Sofer je vozil z najmanjšo brzo in tako so brez neizgovorne prevozniki vasi Kopoče, Krasče, Cankovo, Skakovce in Krajno. Malo pod odcepom ceste v Krajno je na hudem ovinku vozilu zmanjkala orientacija in avto se je naceknal znašel na robu poldrugi meter visokega nasipa ter se prevrnil. Kovač, ki je bil sedel na blatniku, je padel pod avto, ki ga je pokopal pod seboj.

Ker vsa četvorica, ki je bila na avtomobilu, ni mogla dvigniti vozila, je sofer hotel v vas in poklical nekaj moških. Šele po združenem naporu so dvignili avto, a nesrečni fant je bil že mrtev. Težko vozilo mu je bilo zdrobilo prsni koš in glavo. Ostalim na avtomobilu se ni pripetilo nič hudega.

Kdo more popisati žalost nesrečne matere, ki je ob povratku iz tujine po vselem svidenju v tako kratkem času izgubila sina. Dobra žena si zdaj še to očita, da je bil njen povratek sinu v nesrečo. Tragični dogodek je vzbudil po vsem Prekmurju splošno sočutje in obžalovanje. Če bi bil na razpolago poštni avtomobil, bi ne prišlo do tako žalostne smrti mladega fanta.

SPORT

Tudi Dubrovnik proti Zagrebu Plavalci dubrovniškega Juga niso zadovoljni s potekom dogodkov za reorganizacijo plavalnega sporta

V zvezi s reorganizacijo v plavalnem sportu čitamo v zadnji »Politiki« zanimiv članek iz Dubrovnika, v katerem naglašajo, da bi utegnili nezadovoljstvo med plavalci v posameznih naših vodilnih klubih — če se sedanja situacija ne spremeni — imeti zelo nezaželeno posledice v plavalnem sportu. Piscev ugotavljajo v tem zelo dobro premišljenem sestavku med drugim naslednje:

Zaradi teritorialno-politične razdelitve države je moralo naravno kakor v ostalih sportnih panogah priti do reorganizacije tudi v plavalnem sportu. Toda te razmere so žal prinesle tudi nekaj drugega, česar nihče ni pričakoval, namreč na površino ljudi, ki so željni popularnosti in položaja in si prizadevajo, da bi »licitirali«. Javili so se ljudje, ki s plavalnim sportom čisto nimajo sploh nič skupnega in jih niti ne vodijo interesi napredka v plavanju. Tukaj je treba poudariti, da so bile v plavalnem sportu pri nas dozdaj razmere popolnoma drugačne kakor na primer v nogometu. Vrhovni plavalni savez je bil v Zagrebu, v njem pa so delali sami ljudje, ki danes podpirajo razcep v tej sportni panogi. O strokovni sposobnosti in poznavanju plavalnega sporta pri nekaterih od teh ni treba govoriti, toda poudariti menimo vendarle to, da oni do danes nikoli niso naličeli teh vprašanj, ki so izven sporta. Zdi se, da so se sporekli sami s seboj, ker so pod vplivom ljudi in razmer ali po poti, ki vodi naše plavalce v razsulo.

Piscev članka navaja potem imenoma številne odlične plavalce, ki so z velikimi uspehi zastopali jugoslovenski plavalni sport tudi v tujini, od katerih pa ni nobenega Zagrebčana, in podčrtava pri tem, da so bili to do danes brez dvoma izključno jugoslovensko orientirani mladinci. Pod pritiskom razmer je zdaj prišlo tako daleč, da se mora razpravljati o stvarih, ki s sportom nimajo nobene zveze — v sportnih klubih seveda — in tako se stvari razvijajo v obliki, ki ustvarja prepad med plavalci in upravami.

Rezultat vseh teh novih razmer so one številne skupščine v Splitu, izstopi nekaterih plavalcev in funkcionarjev iz Jadrana, na Sušaku, posebno pa v Dubrovniku, pa se prav tako pripravljajo velik upor med člani naših znanih plavalnih klubov. V Dubrovniku hoče okoli 30 aktivnih članov »Juga«, med katerimi so številni znani plavalci in trenerji.

V nekaj vrstah

Prijateljska tekma v Trbovljah

Po daljšem odmoru je trboveljski Amater v nedeljo spet zaigral na domačih tleh, in sicer v prijateljski tekmi proti enajstoriški Diski iz Domžal. Tekma je bila precej nezanimiva ter je živela šele v drugem polčasu. Domačini so gledalce močno razočarali, zato pa so se gostje pokazali v prav dobri luči. Do odmora je ostala igra brez gola; v drugem polčasu pa je prišel v vodstvo Disk v 30. min. Res se je v tem delu igre tudi na splošno nekoliko razgibal, vendar ni bilo prave povezanosti in tako je tekma ostala neodločena z 1:1 (:0). Gledalcev je bilo zelo malo. Tekmo je sodil g. Puntar.

Beogradska Jugoslavija v Turčiji

Sinoči je ligaška enajstoriška Jugoslavija iz Beograda odšla na desetdnevno turnejo v Turčijo. Moštvo bo igralo v nedeljo, 10. t. m. najvažnejšo tekmo te turnee na stadionu v Ankari, na povratku pa bo v dnevih 13., 14. in 16. t. m. odigralo še tri tekme proti raznim vodilnim klubom v Carigradu.

★

V petek in nedeljo bodo imeli v Zagrebu težko pridobljenega, toda res zanimivega gosta, in sicer nogometno moštvo Rapida iz Bukareste, ki je trenutno na prvem mestu v prvenstvu in v katerem nastopa z velikim uspehom tudi naš bivši reprezentativec Vili Šipoš. Rapid bo v petek igral proti Gradjanskemu, v nedeljo pa proti Haški.

Branko, Žižek, ponos našega plavalnega sporta, je prejel te dni po velikih ovinkih laskavo vabilo, naj bi se udeležil plavalnih prireditev švedskega plavalnega saveza v Nordkopingu, kjer bi se srečal z najboljšim evropskim plavalcem, švedom Björn Borgom na proгах 200 in 400 m prosto. Zaradi izrednih razmer po svetu je moral Žižek na to vabilo odgovoriti z obljubo, da bo prišel morda prihodnjo zimo...

SK Ljubljana obvešča vse svoje aktivne članstvo, da do 1. januarja 1940 ne bo nobenih rednih treningov niti nobenih javnih nastopov.

Sestanek delegatov klubov SNZ, ki pripadajo ljubljanski nogometni podzvezi, bo v petek na praznik 8. t. m. ob 10. v pisarni SNZ, Beethovnova 9. Na dnevnem redu so organizacijska vprašanja podzveze v Ljubljani.

SK Reka priredi za člane in prijatelje kluba Miklavžev večer drevi ob 20. v gostilni na Strlešču pod Ročnikom.

NAJSLAJŠA JE NAJBOLJŠA
krepljena pijača je

BERMET-VINO

ČENINA IZ FRUŠKE GORE

Sremaki Karlovec — Gostilničarji nudijo to specialiteto svojim gostom. V sodčih od 50 l naprej ga razpoložijo.

B. MARINKOV,

Sremaki Karlovec — Fruška gora.

Po veselem svidenju se je smrtno ponesrečil Tragičen dogodek ob povratku sezonskih delavcev

Murska Sobota, 4. decembra

Na praznik 1. decembra se je vrnil iz Nemčije drugi večji transport sezonskih delavcev. Na postaji v Murski Soboti je ob pol 19. po prihodu posebnega vlaka nastala velika gneča, toliko je prišlo sezoncev. Ker njihov prihod ni bil javljen, jih na postaji niso čakali domači z vozi, da jih s prtljago odpeljejo domov. Iz bolj oddaljenih krajev in iz krajev, ki so blizu avtobusni progi proti Rogoševcem, Gornji Lendavi ali Bogojini, se po navadi vozijo s postojnim avtobusom. Vloženja je bila tudi proš-

nja, da bi poštini avtobus ob prihodu sezonskih delavcev imel izredno vožnjo, pa menda ni bila uslišana, češ da pošta nima pooblaščenja za izredne vožnje. Pošta uprava ima v Murski Soboti dva lepa avtobusa z 32 sedeži. Če pride transport sezonskih delavcev zvečer ali pa opolnoči, potem so delavci v hudi stiski, kam naj se obrnejo. Vsek bi bil radi čimprej doma. Če gredo na prenočišče, jih z večerjo preveč stane, poleg tega pa tudi ne dobe toliko postelj, kadar jih pride nekaj sto domov. Kako bi bila prišla prav ob pošta avtobusa. Polna bi odpeljala delavce proti domu,

F

V globoki žalosti namenjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretržno vest, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena, dobra mama

FRANJA DOBOVIČNIK

SOPEGOA PODPREGL. FIN. KONTR. V. POK.

Pogreb drage matice bo dne 7. decembra ob 3. popoldne na vrhniško pokopališče.

VRHNIKA, dne 5. decembra 1939.

Salujoči ostali:

STANKO, IVAN, MARTIN, sinovi; FRANKO, MI; MARTIN, soproga; MARIJA LESKOVAČ, sestra.

